

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING **HÖG** GRUNDLAGD AV **AN** FÖR KVINNAN OCH HEMMET FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 27 FEBRUARI 1921.

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

ANDRE REDAKTÖR:
EBBA THEORIN.

VÅRANING.

PUCKELRYGGEN. SKISS AV GERTRUD, LILJA.

HAN VAR EN RASREN PUCKELRYGG med blekt ansikte, bred mun, med röda tunna läppar, smala, mörka ögon och blankt svart hår. Och som på de flesta puckelryggar tvingades hans huvud bakåt, där det satt djupt mellan hans axlar, och gav åt hela figuren något groteskt spetskt och högfärdigt.

Han bodde i en komfortabel dublett på Östermalm, där hans vänner, mest konstnärer, gärna samlades, mindre på grund av tillgivenhet för värden än av egoistiska skäl. Han genomskådade dem och hämnades genom ett förakt, så skickligt dolt, att till och med den skarpsinnigaste av dem trodde sig outhärlig i hans bekväma fåtöljer. På visst sätt voro honom dessa vänner outhärliga. Han behövde deras omedvetna beundran för att rätt kunna njuta sin egen tankes smidighet och skärpa, det roade honom att omärkligt leda och sätta fart i deras samtal och tvinga fram ända till yttersta skärven ur deras intellekt. Men det roade honom på ett fjärran och avlägset vis, ungefär som det roar ett sjukt barn att åse andras lekar.

Han var god musiker, och genom en ironisk nyck av ödet hade han begåvats med ett par sällsynt vackra och starka händer, som kunde fascinera, när han lät dem löpa över klaviaturen.

En kväll, när vännerna, bland vilka också räknades kvinnor, voro samlade hos honom och han satt vid pianot, hade Nina, skulptri- sen, gått bort från de andra och ställt sig bredvid honom. Nina var kanske den enda av dem, han respekterade en smula för hennes stilla och ärliga väsens skull. Nu iakttog han henne förstulet och såg, hur hennes ögon följde hans händers alla rörelser, han såg hur hon njöt dem. Och han förstod henne, han var själv estetiker. Han förstod, hur den stilla musiken under hans händers lugna rörelser kunde bli till en estetisk njutning av samma objektiva slag som ett natursceneri eller en fågeldrill. Och med ens framträdde vidden av hans olycka så starkt för hans medvetande, att han förnam den som fysisk smärta. Han greps av häftig vrede och en oresonlig lust att sära, och i det han tvärt avbröt sitt spel såg han upp på Nina, och han kände själv, hur ondskan hettade i hans ögon:

"Jag vet vad du tänkte."

"Nå, vad tänkte jag?"

"Du tänkte, att om de händerna satt på en annan karl, kunde man ta emot både smekningar och stryk av dem och kyssa dem ändå, blott de ville smeka och slå."

Nina såg på honom i tyst förvåning. Nu rodnade hon långsamt, och med en liten rysning vände hon sig ifrån honom och gick bort till de andra.

I samma stund, han förstod, att det legat ett uns av sanning i hans ord, ångrade han dem. Han gick bort till Nina.

"Kan du förlåta mig?" frågade han lågt.

"Jag har ingenting att förlåta."

"Jo, och jag blygs."

"Det är jag, som borde blygas."

"Varför det?"

"Därför att jag är en vanlig, en alltför liten människa."

"Var hellre stolt över att du är sund nog att vara en vanlig människa." — Han gick bort ifrån henne och slöt sig till de andra.

På kvällen, när alla gått, gick han ut på sin balkong. Han stod barhuvad i vinter- natten och såg stadens fönster och lyktor glimma som lysmaskar i mörkret, han böjde

sig fram över balkongräcket och såg ner på gatans stenläggning: endast ett steg till evigheten. Men han visste, att han aldrig skulle taga ut det steget — det var hans olycka, att han alltid hade sig själv i sitt våld och aldrig blev tillräckligt utom sig att göra språnget. Kanske också, om han ville vara ärlig, att han älskade livet. Sol, stjärnor, hav, jord voro hans lika mycket som de andra människornas, han kände nästan skadeglädje vid tanken att detta kunde ej tagas ifrån honom hur mycket han än hädade livet.

Han såg upp mot stjärnorna, det brukade ge honom ro, han var mera förtrogen med stjärnorna än med stadens hus, ur vilka människornas eld lyste. Såg han uppåt, glömde han bäst att han var märkt, hans personliga öde blev så trösterikt obetydligt och det enda stora och oförgängliga var tankens hissande flykt mot oändligheten. Allt det vardagliga av kläder och mat, av hem och arbete, det som skänkt människan trygghet och förfäste, när hon gett sig ut på grubblets halis och ångesten ville gripa henne — det var oron och plågan för honom. Därför att hans ryggrad var skadad. Just det! Hans ryggrad var missbildad. Därför måste hans själ söka sin frid på vägar, där andras förskräcktes.... Hans uppåtvända ansikte lyste vitt, hans smala läppar skildes i ett leende av djup ironi, men i nästa sekund drogs hans ansikte samman i smärtefullt ursinne, han knöt sina händer om balkongräcket så hårt att knogarna vitnade.... Han lutade sig långt och djupt framåt, men inte långt nog, inte djupt nog — alldeles lagom för att ej falla — vände sig om och gick in.

Mötte han ibland på gatan andra puckelryggar, var det enda han kände ett estetiskt

obehag. Han kände inget medlidande, ännu mindre solidaritet. Han tvivlade förresten ej på, att det fanns lyckliga puckelryggar: en olycka var en olycka blott i den mån den gav färg åt en människas väsen.

Ett slags pervers njutning fann han i att studera det intryck han själv gjorde på människor, han mötte. På de äldre kvinnornas ansikten stod alltid samma ytligt godmodiga "stackars människa" att läsa liksom ett jovialiskt "stackars sate" på männens. De yngre kvinnorna däremot kunde han dela in i flera kategorier: sunda egoister, som ej dolde sin vedervilja, sentimentala, som gävo honom nästan tårade ögon och tanklösa, som passerade med en likgiltig blick.

Mest förhatligt var honom detta stupida medlidande, som liksom gjorde hans person och hans lyte till synonyma begrepp. Hans lyte var honom själv lika främmande och antipatiskt som det var andra, sårade hans egen estetiska känsla lika mycket, måhända mera, än deras, det var ingalunda hans sorgebarn, som han kelade med och grät över, han hatade det och gjorde det aldrig till sitt.

Humlegårdens syrener stodo svällande och doftande — han satt på en soffa i ett avlägset hörn av parken, barnen jagade varandra, ibland också runt omkring hans soffa, människor kommo och gingo och allt såg han utan att se — det var hans svåraste tid.

Han var människa och han kunde inte analysera bort sin mänsklighet, inte resignera ihjäl den, den fanns där och pockade på det omöjliga, på lycka. Eller åtminstone på frid.

En ung fru kom med sin lilla dotter och slog sig ned på hans soffa. Han konstaterade flyktigt att modern var vacker och välklädd och att barnet, som kanske kunde vara omkring fyra år, var ett ovanligt vackert barn, och han undrade varför modern inte hellre slog sig ned bland andra stolta mödrar ute i solen vid sandhögarna. Han försjönk på nytt i sina egna tankar, men efter en stund liksom väcktes han av tystnaden. Han såg åt sidan: modern och barnet sutto kvar, flickan satt lutad mot moderns arm och modern strök hennes bara hår, hatten låg på soffan. När han betraktade barnet närmare, gick det upp för honom något, som verkligen gav honom aningen av en sensation: barnet var idiot. I samma ögonblick kände han att modern gav honom en prövande blick, som tydligen utföll till hans favör, ty i detsamma reste hon sig upp och tilltalade honom. "Vägar jag besvara min herre med att se till min flicka några ögonblick? Jag ser, att hon tappat sin lilla medaljong, men hon hade den nyss, och jag tror, att jag kan finna den, om jag vänder tillbaka på gången, vi kommo ifrån" — och hon visade på gången, som verkligen låg folktom nog för ett sådant antagande. "Men Anne-Marie är trött och behöver vila litet, innan vi gå hem." Han lyfte sin hatt och bugade samtyckande.

Modren gick, men flickan visade inget tecken till oro. Hon var trött. När hon var trött, var hon van att gå upp i någons knä, om denne någon var en anförvant eller en främling var det blott slumpen som bestämde. Följaktligen blev det denna gång i puckelryggens. Han lät henne hållas, rädd att hon annars kunde gå sin väg. Hon lutade huvudet mot hans arm och såg upp i hans ansikte. Det var ett par vackra och tomma ögon, som mötte hans. Så tomma och utan glädje, att han slöt sina egna. Det var ej medlidande

Kvinnornas Via Dolorosa.

En replik från Elin Wägner till Gurli Linder.

FRU GURLI LINDER HAR HEDRAT MIG med att göra min rösträttsartikel till utgångspunkt för sitt inlägg i frågan om utsikterna för kvinnorna inom det politiska livet.

Jag skall inte ingå på själva huvudfrågan. Låt oss hoppas att verkligheten kommer att erbjuda glada överraskningar både för fru Linder och mig och moder Svea. Endast en sak vill jag be att få ingå på och det är fru Linders uttalande om kvinnornas Via Dolorosa. Slagordet som präglades i Haag under denna färd var: "till de krönte huvudena, de törnekrönte kvinnorna. Men därmed upphör också det patetiska i saken.

Vad delegationerna från den internationella fredskonferensen i Haag verkligen företogo sig sommaren 1915 var alls icke att planlöst resa kring till statsöverhuvudena och "be dem göra fred". Vad kvinnor sådana som Jane Addams, Crystal Macmillan, Rosika Schwimmer, Rosa Genoni verkligen företogo sig var att för såväl de neutrala som de krigförande ländernas stats- och utrikesministrar framlägga Haagkongressens resolutioner samt undersöka neutrala och krigförande maktens ställning till inkallandet av en neutral medlingskonferens, till vilken enligt planen Wilson skulle tagit initiativet.

Fru Linder tar inte detta företag på allvar, men det är betecknande att statscheferna diskuterade det på allvar. Någonstans i en portfölj ligga nu de dokument som bevisa att de ansvariga statsmännen förklarade sig icke uppta ovanligt en neutral med- (Forts. sid. 217.)

Förnämsta läroanstalt för kvinnligt handarbete.

Undervisning i: Klädsöm, Fransk linnesöm, Barn- kläder, Konstbroderi m. m. Beställningsavd. för klädningar och lingerie. Anmälningar dagligen 10—5. Prospekt på begäran. 6 frielever.

S:ta Birgittaskolan

Allm. tel. 51 90. — Grundad 1910 — Riks tel. 141 08.

Regeringsgatan 19—21, Stockholm

Textilavdelningen.

Uppritade och påb. arbeten. Gardiner, Kuddar, Dukar, Spetsar och Linnebatist, Monteringar av arbeten. Stort urval av äkta spetsar även antika. EMY KYLANDER.

Tre Skebergsdikter. Av Johan Nordling.

Träden vid vägen.

Vännerna äro som träd vid vägen,
där jag går, medan solen bränner,
regnet risar och blåsten hviner.

En är en smidig björk i dalen,
bjuder vandraren trifsam hvila
under skuggande gröna hängen.

En är en vresig fur på berget,
skroflig i barken, men kärnfast i veden,
trygg att luta sig till i stormen.

En är en ek med högrest krona,
samlar fritt under vida hvalfven
många med mig till stolta fester.

Spöklikt tecknar sig också stammen
än af det bittert älskade trädet —
vännen som svikit vårens löften.

Står där förtorkad och hålig af masken.
Kråmar sig själfkärt med stelnade later.
Tyst går jag om den med nedböjdt
hufvud.

Helst dock dröjer jag kvar hos linden,
mellan hvars rötter en källa sorlar,
och i hvars gömslen fåglarna bygga.

Där vill jag stanna, när natten stundar,
sträcka mig ljufligt till ro efter färden,
lyssna till grenarnas sus i dunklet.

Hör, nu hviska de: Minns du, minns du?
Och ur grenarnas flätverk glimma
stilla emot mig eviga stjärnor.

Vännerna äro som träd vid vägen.

I nattviolens stund.

I nattviolens stund,
då alla täflingslystna
små strupar plötsligt tystna
i fågellid och lund...
Då alla vindar domna
och alla böljor somna
på spegelblanka sund...

I nattviolens stund,
då alla lågor släckas
och alla frågor stäckas,
som storma tingens grund...
Då alla hufvud lutas
och alla ögon slutas,
då får min sorg sin blund:
allt hvilar en sekund.

O, heliga förbund,
som mig med glömskan viger,
då hela världen tiger
och strimman drömblå stiger
från själens altarrund
i nattviolens stund!

Stjärnan utan namn.

Jag stod om kvällen
och såg ut i mörkret.
Då remnade en sky.
En stjärnas stråle
genom natten sköt,
och träffade min själ.

Sporde jag så:
Stjärna, hvad är ditt namn?
Och stjärnan svarade:
Aftonstjärna är mitt namn.

Åter stod jag om morgonen
och såg ut i mörkret.
Då bröt en ljusning
öfver bergets kam.
En stjärnas blick
sänkte sig i min.

Och åter sporde jag:
Stjärna, hvad är ditt namn?
Och stjärnan svarade:
Morgonstjärna är mitt namn.

I densamma stunden upphof sig
en röst
djupt, djupast i min själ:
Aftonstjärna,
morgonstjärna —
de tu äro ett.
Allt, allt är ett,
och själf är du i allt:
fadersknä, modersfamn,
Stjärnan utan namn!

han kände och ej den gamla bitterheten mot sitt eget öde — det var en djup beklämning inför aningen av all tyst nöd och ångest bland det skapade....

Småningom vaknade hos honom en större solidaritetskänsla för barnet, som låg i hans famn. Anne-Marie med sin vackra kropp och sitt ljuva ansikte var lika hopplöst fattig som han med sin intelligens, som kunde räckt åt dem båda. På lycka var man lika ruinerad antingen det var kropp eller själ som ej höll måttet. Varken han eller Anne-Marie skulle uppleva kärleken, ingen av dem skulle hålla ett eget litet barn i sina armar. Han strök med sina händer över Anne-Maries hår och ansikte —, det var första gången dessa starka och vackra manshänder smekte en människa i impulsiv ömhet. Åhnej, inte nu heller en människa! Knappast ett djur — djuren levde efter sina sunda och säkra lagar,

men Anne-Maries liv var den grymmaste av all slump, hon skulle aldrig lära sig skilja mellan vän och fiende varken bland människor eller djur, hon saknade den enklaste förutsättning för tillvarons kamp. Den enda barmhärtigheten låg i hennes armodis grundlighet: hon ägde inte ens förmågan att lida. Men den barmhärtigheten var näst döden den största.

Modern hade funnit medaljongen och kom tillbaka. "Förlåt", sade hon, när hon fick se Anne-Marie i hans knä och lyfte ned henne, "kanske min flicka varit besvärlig?"

"Nej, visst inte!" Och han tillade med ett litet leende: "Anne-Marie och jag förstå varandra."

Modren räckte honom sin hand och smålog: "Tack! Jag tror att vi två också förstå varandra." I hennes ögon låg en obotlig sorg. Hon tog Anne-Marie vid handen, böjde på huvudet och gick.

Han satt kvar i parken långt sedan han sett sista skymten av dem försvinna. Han satt där, tills skymningen började mörkna och alla barnen voro borta och endast en och annan förälskad yngling i hård armkrok med sin käresta passerade där igenom.

Han satt och tänkte på Anne-Maries mor, och han var glad att han intet visste om hennes man och hem och tjänare och det, som kunde profanerat minnet av hennes sorgsna ögon. Han mindes hennes småleende. Liddandet i och för sig är ingenting stort och sublimt, tänkte han, det är vårt småleende, som gör det stort och sublimt.

När han stod på sin balkong på kvällen och såg upp mot himlen och ut över staden, kände han sig för första gången närmare ljusen i människornas hus än himlens stjärnor.

Äkta Spets- & Sidendépôt

LINNÉGATAN 38

A. T. 197 00.

3 tr. HISS.

Riks Ö. 4 36.

Till utstyrselar!

Spetsar, Schweizerbrodyr,
Linne- och Bomullsväv.

MURIEL MAC SWINEY. EN KVINNA SOM LED FÖR SIN KÄRLEK.

AV AXEL LUNDEGÅRD.

I SIN LEVNADSTECKNING AV THOMAS Carlyle, som utkom på 80-talet, yttrar sig den på detta område mycket sakkunnige engelske historikern J. L. Froude i förbigående också om sina landsmäns Irlandspolitik:

”De ha haft Irlands välfärd på läpparne — skriver han — men i sina hjärtan ha de endast tänkt på Englands välfärd eller vad de i sin trångsynta fördomsfullhet kallade så...

— den förbannelse, som gjort den olyckliga ön till ett ordspråk för världen, ligger icke hos Irland själv, utan beror på erövrarnes oförmåga att erkänna, att om de beröva ett folk friheten, få de icke behandla det som en lekboll för egen själviskhet eller egna politiska partier.”

Den irländska frågan är alltjämt lika brännande. Men hur litet vet världen i själva verket om den?

Vår mänskliga medkänsla flammade till nyss när vi läste om den unge irländske borgmästarens hungerstrejk. Men elden i våra hjärtan slocknade strax. Det kom så många telegram, och de flesta medförde ingenting nytt. De handlade bara om, att en människa låg för döden.

— Herre Gud, tar detta då aldrig slut! tänkte mänskligheten.

Och när det äntligen tog slut, drog mänskligheten en suck av lättnad. Vi bekymrade oss inte stort om, hur det gått till.

En man som dog för sin övertygelse! Jaja.

Men det upprörande sorgspelet hade också en annan huvudperson, en liten tapper kvinna, som led för sin kärlek.

Muriel Mac Swiney for till Amerika efter makens död. Tidningarna berättar, att hon med sin skildring av tillståndet på Irland ”rört senatorer och tidningsmän till tårar.”

De stormhårdade tidningsmännen och tidningskvinnorna göra nu sitt bästa för att röra också den amerikanska allmänheten till tårar genom sina skildringar.

Det blir av Muriel Mac Swiney typiska tidningsporträtt, motsättningar av svart och vitt, men genom trycksvärtan skymtar en levande bild.

En smärt liten kvinna med barnsligt sätt, blå ögon, ett ungt och stolt ansikte med fint skurna drag; håret benat över pannan, flätat med knuten vid sidorna. En mor, som själv är ett barn.

Hon stammar från ett burget hem.

— Rikt folk är alltid samhällsbevarande, säger hon på tal om sina föräldrar. — Men barnen bli motsatsen!

Det är hennes erfarenhet. Men hon vet kanske inte så mycket om politik och världsförbättringsbråk. Hon känner mycket starkare. Hennes livsåskådning blev Terence Mac Swiney.

— Han var högrest och mörk. Jag tyckte han såg väldigt bra ut.

I påskveckan 1916 blev han första gången häktad och jämte många andra unga irländare sänd till ett engelskt fängelse. Hon följde med som barmhärtighetssystem.

— Vi voro inte förlovade då; bara vänner. Men jag visste, hur jag kände, och jag, tror, han kände detsamma.

Vid jultiden frigavs fångarne, men i februari 1917 sattes de åter inom lås och bom.

För andra gången for hon frivilligt med dem till England. Den 3 mars trolovade hon

Corks numera avlidne borgmästare Terence Mc Swiney med hustru och dotter.

sig med Terence Mac Swiney och i juni vigdes de i fånglägret av en irländsk präst.

Sedan återvände hon till fädernesöen, och snart slog frihetens timme för honom.

Tre gyllene månader levde de samman i det inre av Irland, sagolandet, där ingen förstår och ingen talar engelskt språk. Men i november blev han åter häktad.

Vid jultiden släpptes han lös, och de unga makarna firade hälgan samman.

— Den enda jul, jag fått vara hos honom!

Om året 1918 har hon ingenting att berätta. Låt oss hoppas, det betyder: Lyckan har ingen historia. Men i januari 1919 kastades han åter i fängelse.

Hon följde honom. Men tidpunkten närma-

Mrs Mc Swiney lämnar Brixtonfängelset i London efter att ha besökt sin man.

de sig, då hon skulle bli mor, och han önskade att barnet skulle födas i deras hem. Därför återvände hon till Cork.

Det blev en dotter. Hon döptes till Moira. Ödet.

När Moira var sex veckor gammal återvände mor och dotter till Dundalk.

— Var dag, tog jag barnet till fängelset för att hälsa på far. Han älskade henne. Om det varit honom möjligt skulle han alltid ha stannat hemma hos oss.

Han blev dömd till sex månaders fängelse och fördes åter över till England, men frigavs i mars och for hem.

Hans hustru var då mycket sjuk, men kvicknade snart till, och våren tog dem tillbaka till det inre av Irland, deras smekmånads land. Nu voro de tre och föräldrarna ville att barnet skulle lära sig tala hemlandets språk.

Muriel Mac Swiney visar en guldring:

— Den fick jag av min man. Den är tecken till att man talar iriska. Vi satte en på vår dotters finger strax efter hon var född.

Men de måste hem, och det mörknade kring deras väg. Terence Mac Swineys bästa vän, Thomas Mac Curtain, var borgmästare i Cork. En natt trängde väpnade män in i hans hem, bundo hans hustru med armarna vid väggen och sköto honom i hennes åsyn.

Det blev Mac Swineys plikt att efterträda honom. Och att det betydde döden, visste han, men nämnde ingenting därom för sin hustru.

Om dagen följdes han av en livvakt, och då var ingen fara; men var natt måste Terence Mac Swiney, borgmästaren i Corks huvudstad, hålla sig dold för att rädda sitt liv. Hans hustru och barn hade flyttat till en enslig och övergiven stadsdel. Dit kunde han någon gång smyga sig oseedd, men när morgonen kom måste han vara borta.

Mor och dotter talte dock dagligen med honom i telefon, lillan viskande för att inte förråda far.

Sommarhettan blev tryckande, mor och dotter reste till kusten, men far hölls i staden av sin plikt. Den 12 Augusti häktades han på själva rådhuset av en väpnad engelsk styrka.

Det var en torsdag, och nyheten nådde hans hustru dagen efter, men hon hade ingen att anförtro barnet åt, måste vänta där hon var till måndagen, då hennes svägerska kom.

Den dagen skulle Terence Mac Swiney ställas för krigsrätt i Dublin, och hans hustru for dit. Hon stod på den öppna platsen framför barackerna, när lastbilen körde fram besatt med väpnade soldater. Mellan dem satt hennes man, blek och svag. Allt sedan han häktades hade han vägrat äta.

Hon följde honom inför rätten och talte med honom på modersmålet. Hon förstod att han måste dö.

Han hade häktats för det tal han hållit, när han tillträdde sitt ämbete som hemstadens folkvalde styresman. Nu upprepade han det inför sittande krigsrätt.

— Vi ha sett hur min företrädare, Mac Curtain, blev mördad, sade han. — Vår plikt är att förbli kallblodiga och oböjliga. Därför är jag här. — Vi be inte om nåd och acceptera ingen kompromiss.

Han förklarades skyldig och dömdes till två års fängelse. Samma natt fördes han över till Brixton.

KLÄNNING BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT & FÄRGERI AB GÖTEBORG

Prisnedsättning i enlighet med de nya garnpriserna, å våra
Möbetyger, Gardiner, Bomullstyger, Mattor.

Prover på begäran, — — — — —
Precisera vad som önskas. — — — — — Konstflitens Försäljningsmagasin, Göteborg.

HEMMETS ELEKTRIFIERING

IDUNS ENQUÊTE I EN FÖR HUSMÖDRARNA VIKTIG FRÅGA.

DET ELEKTRIFIERADE KÖKET ÄR husmoderns hopp och kanske framtidens lösen. Faktiskt finns det redan nu så många elektriska apparater till husmoderns hjälp, att hon, ifall hon har tillgång till dem, kan känna sig rätt så oberoende av om tjänarinnefrågan svänger hit eller dit. Där är ju först och främst den elektriska spisen och koklådan; där är vidare dammsugaren, disk- och torkapparaten etc. Med den elektriska ägg- och kaffekokaren etc. på bordet kan det äkta paret sitta lugnt vid frukostbordet, även om

Vi ge till en början ordet åt fru Agnes Ingelman, Saltsjöbaden. Fru Ingelman är ordförande i Sveriges Husmodersföreningars Riksförbund, som med särskilt intresse följer hela denna fråga och bl. a. ägnade den en mångsidig belysning på Hemutställningen i Liljevalchs konsthall i fjor. Fru Ingelman ser mycket optimistiskt på den sak, det här gäller, såsom framgår av följande inlägg:

Till svar å den rundfråga Iduns Redaktion varit vänlig tillstålla mig får jag härmed såsom min åsikt framhålla:

1:o Att jag ej endast tror på möjligheten att elektrifiera hushållen och köken, utan att jag är fullt övertygad om möjligheten därav ur såväl praktiskt ekonomiskt som tekniskt hänseende.

2:o Erfarenheterna från mitt eget elektrifierade hushåll äro enbart

tillfredsställande. De fastslå som faktum, att med elektrisk hushållsström inbesparar man tid och arbete samt nedbringar utgifterna för köksbränslet till mer än hälften.

just då jungfrun håller på att packa sin kappsäck ute i köket.

Under de närmaste åren kan man utan tvivel vänta sig en mycket kraftig utveckling inom den industri, som är inriktad på hushållets och framför allt kökets elektrifiering. Det är vid Fackskolan för Huslig Ekonomi i Uppsala, som huvudutprovningarna göras. Där har man dessutom nyss fått sitt elektriska kök i ordning och håller nu på med en mera ingående utredning av frågan om elektriciteten i hushållet. Av Fackskolans föreståndarinna, den utmärkta redaktisen av Iduns husliga avdelning, fröken Ida Norrby, vänta vi, sedan utredningen blivit klar, ett inlägg, som säkert skall bli av största intresse.

3:o Det är först på senaste tid, som folk i vårt land börjat få insikt om elektricitetens betydelse för hemmen.

Den betydelse den för framtiden kan komma att få sammanhänger mycket med i hur stor utsträckning som husmödrarna lära sig förstå vikten av, att de sammansluta sig och solidariskt kräva hemmens jämställande med industrien i fråga om såväl tilldelning som taxering av kraftström.

Med utmärkt högaktning

Agnes Ingelman.

Husmödrarnas synpunkter understrykas ytterligare av den från Göteborgs sociala liv kända fru Klara Almstrand. Hon skriver:

Jag anser att det ej finnes någon möjlighet att i verkligt stor utsträckning få våra kök elektrifierade så länge prisen på ström, armatur, installation etc. äro så höga som nu.

Att det är fullkomligt idealiskt med elektrisk värme för såväl matlagning som rumsuppvärmning därom är intet tvivel.

Klara Almstrand.

Klara Almstrand.

Då frågan berör våra husmödrar så nära, ha vi ansett det vara av värde att få fram en del erfarenheter och synpunkter i densamma. Vi ha därför vänt oss till representanter för elektricitetsverk och för elektrisk industri samt till husmödrar och andra husligt sakkunniga med en fråga om vilken erfarenhet de ha av elektricitetens användning inom hushållet hittills och vad de tro om dess betydelse i framtiden. Här nedan offentliggöras de första svaren.

Vi vilja endast tillägga, att de husmödrar, som vilja ha det ena eller andra rådet eller upplysningen i hithörande saker, kunna vända sig till Frågoavdelningen, Iduns redaktion.

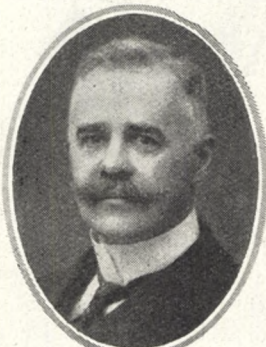
Efter dessa värdjanden i fråga om priset för kraftströmmen till hushållet är det av särskilt intresse att höra vad chefen för Uppsala stads elektricitetsverk, ingenjör Orvar Sturzen-Becker, har att säga:

Med anledning av ärade skrivelsen får jag sända följande svar.

Frågor, mycket svåra att hastigt och kort besvara. —

Om med första frågan

avses ett allmänt elektrifierande av hushållen, d. v. s. att elektriska energien allmänt skulle användas till matlagning, vill jag säga, att jag tror ej vi komma dit så snart, Ty dels äro de härför behöfliga energimängderna så stora, att landet visst icke, eller åtminstone icke i ekonomisk närhet av de större konsumtionsområdena (städerna), har tillräcklig vattenkraft till förfogande. Den stora samtida belastningen av en hushållens anslutning till kraftverken och den jämförelsevis korta utnyttningstiden göra dessutom, att strömpriset för ändamålet icke torde kunna sät-

O. Sturzen-Becker.

Hon följde honom till England och besökte honom var dag i fängelset. Dagligen måste hon se honom bli svagare och svagare under hungerstrejken.

— Det var mitt kall i livet att måna om honom — därför var det så svårt att se honom tyna bort —

Fängelseläkaren hoppades att den halsstarige rättsivrarens hustru och systrar skulle övertala honom att uppge sin dåraktiga föresats. Därför lagade han att lämpliga, läckra rätter alltid skulle finnas inom räckhåll.

Hur var det möjligt att en kvinna kunde sitta helt lugnt och se sin make dö?

— Det är en samvetssak, svarade Muriel Mac Swiney.

Hon var ständigt vid sin makes sida. En gång sade han:

— Det måtte vara mycket svårt för dig!

Han var alltid full av frid och lycka, eljes skulle hon inte ha härdat ut.

Snart blev han för svag att tala, men dess mindre kunde han undvara henne. Mot slutet blev han medvetlös.

Då hölls hon utanför hans cell, och man sökte tvinga i honom föda. Hon stod i korridoren och hörde honom ropa i yrsel.

Det kunde hon inte uthärda. Hon gick

till fängelseläkaren och sade: — Antag att ni själv vore döende, skulle ni inte då önska ha er hustru hos er?

Han svarade ja, och hon fick åter tillträde. Hennes make blev strax lugnare:

— Han log och jag kysste honom. Jag tror, han kände igen mig.

Dagen efter dog han.

Hon bar ett barn under hjärtat. Det kom aldrig till liv.

Nu är hon i Amerika för att bönfälla om hjälp. Inte för sig, men för sitt land.

— Det blir aldrig fred i världen innan Irland blir fritt! säger hon.

Såväl konstnärliga som enklare
SVENSKA MÖBELFABRIKERNA

MÖBLER

Mina levnadsminnen.

Av HELENA NYBLÖM.

(Forts.)

KAP. II.

HERRGÅRDAR OCH LANDSTÄLLEN.

Den första svenska herrgården jag fick besöka var *Grytagård*, som tillhörde Robert Schultz' svärfar major Bergenstråhle. Vi reste dit på vintern i släde. Det var en mycket kall vinter, en av de kallaste jag varit med om, och snön låg hög på Uppsalaslätten, medan termometern angav 24 grader. Jag vet inte hur det kom sig, men jag frös aldrig de första åren jag var i Sverige; det var som om inte kolden ännu hade trängt mig riktigt i blodet. På vår slädfärd till *Grytagård* var jag klädd i tunna vita bomullsstrumpor och vad vi på danska kallade "Brynelstövler", tunna snörkängor av tyg. Det föll mig aldrig in att begagna pjäxor eller ytterkängor. Samma otillräckliga fotbeklädnad skaffade mig vid en konsert på Gillet en svår förkylning på halsen. Min man blev så ledsen över min tanklöshet, att han utbröt: "Ja dör du, har jag inte minsta medlidande med dig!" Nu till vår vinterfärd hade Robert Schultz försett släden med så många pälsar, fotpäsar och faltar, att man var ombonad på det varmaste, och det var ett nytt och okänt nöje att flyga åstad över den frusna marken med bjällror på hästarna. Själva *Grytagårds* belägenhet kan jag inte beskriva, eftersom jag blott såg den denna enda gång, och då inbäddad i snö. Om det hörde mycken jord till stället vet jag inte, men böningshuset var inte stort och bestod av ett fyrkantigt trähus med två våningar. Vi blevo införda i ett rymligt gästrum på nedra botten, och sällan minns jag mig ha fått ett så vär-

mande intryck som av den väldiga brasan som flammade i kakelugnen för att välkomna oss. Huset var fullt av främmande, och värdfolket mottog oss på det vänligaste. Majorskan var en ståtlig dam, som ännu såg mycket bra ut. Hon led redan då av en dövhet som tilltog med åren. Majoren, som var en älskvärd värd, lär ha haft ett ganska häftigt sinne. Robert Schultz talade om att en gång hade det varit sotare på *Grytagård*. En av dessa hade fastnat i skorstenen, och det var med möda man fick honom loss. Majoren hade då utbrutit i häftiga ordalag emot honom, och sedan han hade låtit sin vrede rasa ut, gick han ut på landsvägen för att lugna sina upprörda känslor. Då han kom åter, hade han fått utpräglad gulsot. — Kanske det var på grund av detta hans heta temperament som hans fru var stillheten och mildheten själv.

Under de par dagar vi uppehöll oss på *Grytagård* var både majoren och alla andra i det bästa julhumör. Det var så kallt, att man knappast vågade sig ut. Blott herrarna företogo några raska promenader. Det blev tidigt mörkt, och man åt tidigt middag, varefter man lekte och dansade hela kvällen. Där voro flera mycket vackra unga fruar med sina män, nästan alla militärer, och ett överflöd på mat och dryck vartill jag aldrig förr hade sett maken. Borden formligen dignade av alla sorters julmat, hembakat bröd och hembryggt julöl, det sistnämnda serverades i stora horn. — När man skulle gå upp till frukosten, stod Robert Schultz redan överst på trappan med hornet i handen, för att dricka oss till, och till och med hans unga son, som på den tiden var ett lindebarn och låg på mattan framför brasan, fick smaka på julölet. Det var fest från morgon till kväll, och nu kan det förvåna mig hur människorna kunde stå ut med att äta och dricka så mycket — och att sällsaka hela dagen! —

Om det är ett vinterintryck jag har bevarat från *Grytagård*, så är det däremot i full sommarskrud jag i minnet ser Ankarcronas gamla herrgård *Runsa* vid Mälaren. — Det förefaller mig som om årstiderna förr i världen, mycket mera än nu, hade sin bestämda karaktär. Vädret var inte så nyckfullt och ombytligt som nu är fallet. Eller är det blott inbillning, när det tycktes mig att vintrarna på 60—70-talet beständigt voro kalla, klara och glimrande vita av snö, och att somrarna strålade i ett oavbrutet solsken?

På en sådan molnfri sommardag såg jag första gången *Runsa*. Man steg på den tiden av vid *Rosersbergs* station, där man blev avhämtad med vagn. Den 2 augusti fyllde Julia sexton år, och hon hämtade mig ett par dagar förut, då jag kom från Uppsala. Min man var i Stockholm och skulle komma dagen efter. Vid stationen höll den öppna vagnen däri Julia satt. Hon var mycket intagande i sin ljusblå klänning och runda stråhatt, och välkomnade mig hjärtligt. I knät hade hon en hel mängd champignoner som hon hade plockat på de öppna ställena i skogen, på vägen till stationen, och bredvid henne låg på vagnsätet en liten bok, i vilken hon hade läst under åkturen. Det var "Wilhelm Meister." — Vad det var skönt att gunga fram i den bekväma vagnen, dragen av präktiga, unga hästar, och känna skogsdoften omkring sig. Det var en vacker väg upp till den gamla gården, och själva *Runsa* hade en särskild poesi. De kraftiga tornen voro kopparklädda och skimrade i grönt, där de höjde sig över lindarna i parken. En lindallé gick rakt ner till sjön, och på alla sidor reste sig mindre bergshöjder, varifrån man hade utsikt långt bort.

tas så lågt, att det kan konkurrera med ved eller gas.

Att elektricitetens användning på ifrågasvarande område hittills fått så ringa utsträckning, torde i första rummet berott på apparaternas ofullkomlighet och höga pris. Här har dock gjorts mycket till det bättre de sista åren, och i ju större skala fabrikationen av elektriska kokapparater kan upptagas, desto billigare måste de bli. Dock torde de ännu alltjämt fordra en synnerligen kärleksfull behandling, både för deras hållbarhets skull och för kraftekonomin, varför jag fruktar att hushåll, som helt eller delvis skötas av s. k. hembiträden, komma att få föga glädje av den elektriska energien i köket. Däremot synes mig det elektriska köket vara på sin plats i de små hushåll, som kunna skötas av husmodern själv. Här torde dess närmaste framtid ligga.

Jag vill till sist peka på en apparat, som måste ha god framtid för sig och som med fördel kan användas i även de minsta och ringaste hushåll: den elektriskt uppvärmda koklådan. Dess ringa energiförbrukning och stora användbarhet måste särskilt å orter, som liksom Uppsala ha en låg ackordtaxa till förfogande, betyda avsevärda besparingar å hushållskontot.

Orvar Sturzen-Becker.

Eftersom ingenjör Sturzen-Becker i sitt inlägg även talar om den hithörande industrien, överlämna vi genast ordet åt en av dess representanter, direktören vid Elektriska A.-B. Volta i Stockholm, M. Hallin. Inlägg av andra representanter komma senare att följa.

M. Hallin.

Med anledning av Iduns fråga om möjligheterna för elektricitetens införande och utnyttjande i hushållet, vill jag härmed i kortlighet framlägga mina åsikter i frågan.

I tekniskt avseende möter för närvarande inga som helst svårigheter att införa användning av den elektriska strömmen i hushållet och då speciellt köket.

Det saluföres en mångfald olika köksartiklar för elektrisk uppvärmning. Så finnas t. ex. fullständiga spisar med olika antal hällar samt med bak- och stekugn precis som vara vanliga gamla spisar för ved eller gas. De allra senaste typerna äro därjämte försedda med de för ett nutida hushåll så nödvändiga koklådorna. Vill man icke sträcka sig så långt som till fullständiga spisar, finnas de s. k. kokplattorna, som mera motsvara våra gamla gas- eller fotogenkök. Vidare finnas ju en mångfald olika artiklar för köksutrustningen, utförda för elektrisk uppvärmning, såsom vanliga kastruller, kaffemaskiner, strykjärn etc. så nog finnas de tekniska möjligheterna.

Vad som emellertid gör frågan svårare är elektricitetsverkets taxor för den elektriska strömmen, vilka alltjämt synas gå i höjden trots de stadigt sjunkande kolpriserna. Här blir det husmödrarnas sak att genom en kraftig propaganda på allt sätt söka påverka elektricitetsverken att söka förstå den nya tidens krav.

Rörande min erfarenhet angående elektricitetens hittillsvarande användning på detta område vill jag endast framhålla, att på sådana platser, där på grund av lämpliga taxor elektrifiering av köken kunnat genomföras, har resultatet visat sig synnerligen tillfredsställande. Med den fulländning, som dylika apparater numera ernåt, blir också skötseln även av den största elektriska spis synnerligen lätt.

Rörande betydelsen av nu omhandlade spörsmål för framtiden sammanhänger ju denna sak högst väsentligt med priset på den elektriska strömmen, som jag redan tidigare berört. Då den tendensen ju allt mer gör sig gällande, att åtminstone i mindre hushåll husmodern själv sköter sitt kök, måste ju de mest arbetsbesparande metoder tillgripas, och just häri ligger elektricitetens kanske största betydelse. Amerika, som i så många fall visat sig som ett föregångsland, har också i detta fall hunnit oerhört långt. I en nära framtid komma nog också vi att allmänt, även i städerna, använda elektriciteten, icke endast för matlagning och uppvärmning av våra bostäder, utan vi komma också att använda de mycket populära små elektriska köttkvarnarna och överhuvudtaget alla dessa små elektriska hjälpredor, som äro husmoderns bästa hjälp.

Högaktningfullt.

M. Hallin.

Flera inlägg i frågan skola publiceras i följande nummer.

PÄHLSSONS
Dessertchoklader
Högfina kvalitéer
Tillverkare: A.-Bol. Carl P. Pahlssons
Choklad- och Konfektfabrik, Malmö

Tuppens Zephyr
och Ni köper ingen annan.

I 10-årsåldern.

I 20-årsåldern.

Den 27 februari fyller prins Carl sextio år. De innerligaste lyckönskningar skola denna dag strömma mot honom icke blott från hans eget land, utan också från alla dem runt om i Europa, för vilka prins Carls namn är på det innerligaste förbundet just med föreställningen om Sverige. I Österrike, Tyskland, Sibirien, överallt tänker man på prins Carl som den ädle, energiske ordföranden för vårt svenska Röda Kors, som uträttat så mycket för att lindra krigsfångarnas lidanden. De välsignelser, som på hans 60-årsdag strömma till honom för denna hans gärning, skola säkert vara honom de käraste lyckönskningarna av alla.

Parken var inte vidare väl hållen och såg snarare ut att vara till hälften förfallen, men denna vildhet gav den en egen prägel, som hade något tjusande. Blott de stora lindträden utbredde sig i fulländad skönhet. Träd och violiner ha ju den lyckliga egenskapen att förskönas med åren och att bli allra vackrast, när de äro riktigt gamla och därför kan ingenting i en park ersätta en gammal lindallé. Med sina svartbruna stammar och det tätta, guldskimrande lövet lockar den ens fantasi att fladdra tillbaka till längesedan svunna tider och föreställa sig alla möjliga underbara ting. Bina tänka nog likaså, där de beständigt surra osynliga omkring i lindkronorna och fylla luften med sin brusande orgelton. Gräset stod ibland högt i trädgårdsgångarna på Runsa, blommorna skötte till stor del sig själva, och man visste knappast när parken gick över i hagen och hagen i skogen. Men man kände sig leva mitt i naturen, och det var vid Runsa jag först lärde mig älska Mälarnaturen. Låt vara att det inte är en stor natur. Sverige har provinser som bjuda på helt andra, storslagna syner, men Mälaren äger ett så älskvärt och intimt tycke, att man känner sig väl till mods och hemmastadd i dess blida närhet. Där finns denna omväxling av trädslag, löv och barrträd om vartannat, denna blomsterrikedom om våren, dessa tjusande, dolda stigar i den böljande terrängen och detta vänliga, enformiga böljeslag, som aldrig blir vilt och hotande som havets, inte ens som Vätterns oberäkneliga vågor. Man kan sällan se långt bort vid Mälaren, och vad man ser är likt det man har nära, — små berg, blandad skog, större och mindre vikar, och så en och annan liten ö eller holme, kastad som en bukett i den blåa

sjön. Det är en lugnande syn, som inte väcker längtan att komma längre bort. Jag kommer ihåg vad den danske komponisten Peter Heise en gång sade om Sorö, som också ligger vid en sjö i en skogsnatur: "Det är just det angenäma att man inte här störes av någon vild längtan. Längtar man efter att komma över på den andra sidan av sjön, då tar man en båt och ror dit."

På Julias födelsedag kom en av jungfrurna tidigt på morgonen upp på vårt rum, för att säga att fröken tog emot på sängen, så om jag ville komma ner och gratulera henne, kunde det ske när som helst. Jag skyndade mig då att klä mig och blev insläppt i fru Ankarcronas stora sängkammare, där Julia låg i sin mors breda säng med takhimmel. Hon var mycket söt att se, med lockar om huvudet i sin spetsprydda nattdräkt, nästan försvinnande bland alla stora kuddar. Hennes två yngre systrar, Martina (sedermera generalskan Björnstjerna) och Charlotte (sedermera överstinnan Sjöcrona) uppvaktade henne, klädda som "älvor" i stärkta, vita underkjolar med eklövskransar i håret och mörkröda rosetter. Det presenterades Julia en enorm kaffebricka med bullar och kakor i alla möjliga fasoner, varav hela sällskapet fick del. Huset var fullt av folk, och till middagen kom ytterligare en mängd ungdom. Man åt gående bord för öppna dörrar. Den stora matsalen hade vad man på engelska kallar "italian windows", stora glasdörrar eller fönster, som gå ner till marken, och varifrån man med ett par steg är ute i trädgården. På kvällen var fyrverkeri med bloss och raketer i den klara augustinatten. Det var fullt upp av släktingar, unga och gamla Ankarcronor. Bland andra en av Julias farbröder, Emil, sedan far till målaren

Ankarcrona. Han hade nyss blivit förlovad och hade sin fästmö med sig, den unga Anna Nordström, som var strålande vacker. Hon var mycket kär i sin fästman och sade sig inte alls kunna märka, att han talade annorlunda än annat folk. Han var född utan gom, och andra hade ganska svårt att förstå honom. Jag vet att jag alltid rodnade starkt, när han talade till mig, av fruktan för att inte rätt uppfatta vad han sade.

Det var en egendomlig prägel över Runsa; en blandning av något seigneuralt och förbleknat — just förbleknat. Det såg ut som om allt i de stora rummen befann sig på återtag, som om man aldrig gjorde något för att förnya eller förbättra, men som om allting fick sköta sig själv och räcka så länge det kunde. I motsats till det bleka intrycket man fick av omgivningarna, lyste fru Ankarcrona i starka färger, vilka hon alltid föredrog, och som klädde henne utmärkt. Hon var ofta klädd i vitt, vilket på den tiden var mera sällsynt på äldre damer, men bar till dessa vita klänningar bjärt gröna, röda eller orangegula schalar och band. En dag flätade jag en krans av långa, röda fuchsior, med vilken hon till middagen smyckade sina vita lockar.

På sommaren voro flera gånger olika medlemmar av N. S. gäster på Runsa. En gång var bland andra Gödecke därute, och då han en längre tid hade dragit sig för att tentera, överraskade min man honom med att plötsligt börja en tentamen med honom, då de lågo i gräset bland kalvarna ute i hagen, och resultatet blev ganska gott.

Det dröjde inte många år, innan familjen Ankarcrona flyttade till Stockholm och sedan blev splittrad och upplöst. Efter den tiden har jag aldrig återsett Runsa, men ännu

NYA TAILLEURER FÖR

VÅR PROMENADEN.

NU KNOPPAS SÄLGEN ibland snön, butikerna sätta ut stora förledande prislappar: har kostat... säljas nu... och vi börja undra om kjolarna skola bli längre till våren eller — orimligt att tänka sig — ännu mera stubbliknande. Nere i Paris sitta vid det här laget de visa augurer, som ensamma kunna besvara så nyfikna frågor, och titta med betänksamt rynkade pannor på processionen av mannekänger, vilka vaggande med höfterna och vickande med armbågarna trippa fram och åter på välformade ben. Och så en vacker dag springer mademoiselle Vårmod ut ur Parisskräddarens huvud liksom en gång Pallas Athene ur Zeus', fullt färdig och rustad att erövra världen. Det är farligt att spå, särskilt för den som varken är augur eller mannekäng, men se här vad som sipprat ut genom provrummens välstängda dörrar:

-Den gråa färgen, som varit så en vogue i vinter, får troligen uppleva en seconda primavera. För att ej verka trist livas den med någon bjärtare färgton, såsom etruskiskt rött eller granatrött. Men de mörka färger, svart, marin och svartvitt, som ända sedan kriget spelat en så dominerande roll, förbli alltså de distingerade damernas älsklingsfärger. Vilket ej hindrar att en djärvare smak, som älskar klara kulörer, klär sig i smaragd, påfågelblått och vieux rose.

Vad snittet beträffar, profeteras det att kjolarna bli längre och caperna kortare, så att man får intrycket att den eleganta modedamen skaffat en ny längre kjol men behållit fjolårskappan. Skräddardräkterna få släta eller helpisserade kjolar, garnerade med soutache eller vaxade band, och materialet blir gabardine, serge eller duvetyn liksom hittills. Jackan har en ny linie, som

Bilderna visa: Längst t. v. Beigefärgad duvetynkappa med vida ärmar, fickor och bälte. Hatten har brätte i tête-de nègre och kulle i beige. Mockaskor i tête de nègre. Upptill en elegant jumper i bordeauxfärgad crêpe marocain med silkesfransar. Därnedanför en ny trotteurkappa i tjock silkestrikå, kantad med skunk. Den är flott skuren, hänger baktill i en snibb och är framtill garnerad med smala silkestransar. Längst t. h.: En ny vårmodell i svart jersey. Kjolen och kappan äro garnerade med små rynkade volanger av samma tyg och vit soutache, medan blusen i medeltidssnitt är av vit jersey. Den höga kragen, underärmarna och turbanen äro i grått lammskinn.

tycker jag mig se dess koppargröna torntak lysa över lindarna emot sommarhimlen och erfär en känsla av sommar, skogsdoft och ungdomssvärmeri, som för mig ligger tusen år tillbaka i tiden.

Ja den gånger var det sommar!

Första gången vi egentligen bodde på landet en sommar, var min yngste son ett år. Vi flyttade då ut till kastellansbostället vid Sko, ett gammalt förfallet ställe som hette Staf-sund. Det bestod av flera trähus, varav det största hyrdes ut till sommargäster. På nedre botten bodde tre gamla fröknar från Stockholm, medan vi blevo inhysta på övre botten. Stället låg på en landtunga, omgiven av sjön på tre sidor och planterad med ståtliga ekar och askar. Åt alla håll sträckte sig skogar och hagar längs Mälaren upp emot Skos mäktiga slott. Vi tillbringade de långa, solvarma sommardagarna utan annat bekymmer än en plötslig fasa för kreaturen, varibland befann sig en stor tjur, som var hela traktens förskräckelse. Annars levde man sig in i den blida, älskvärda Mälarnaturen.

Befolkningen var på den tiden mindre tilltalande, då alla beständigt drucko sig fulla. De fyra karlarna som skulle sätta upp vårt badhus, voro alla så berusade, att badhuset blev anbragt i starkt lutande tillstånd och

hela sommaren bar spår av sina upphovsmän. När ångbåten kom förbi från Uppsala och skulle till Stockholm, kunde den inte lägga till vid Stafsund, eftersom ingen brygga fanns. Man fick lov att ro ut i båt för att hämta posten, födoämnen o. s. v. Böljorna kunde ibland gå ganska höga, och då fick det lov att vara en säker person som satt vid årorna. Vi hade fått en karl i vår tjänst, som var släkting till vårt värdfolk och bodde hos dem. Men samme man var mycket oberäknelig i sitt uppträdande, och stod ibland inte till att finna när båten passerade. Man sade mig att han tidtals blev plötsligt sjuk, och en gång hade han till och med under flera dagar varit försvunnen i en lada, där han legat i svåra plågor. Det gjorde mig innerligt ont om den stackars mannen, till dess jag kom underfund med att hans sjukdom bestod i stark dryckenskap. När han om lördagarna fick sin veckopenning, rodde han över till Alsike gästgivaregård och köpte brännvin för alla pengarna. Därefter inrättade han det så bekvämt som möjligt för sig, undangömd hemma på Staf-sund, och söp så länge en droppe fanns kvar. Nu skall det var helt annorlunda i Skotrakten, där läseriet har efterträtt brännvinet.

På Sko slott voro vi blott, liksom andra

besökande, för att bese alla dess skatter och krigsbyten från trettioåriga kriget. (När århundraden gått, är det märkligt, hur saker och ting få andra namn och värden!) Men mitt över sjön låg en annan herrgård, där vi flera gånger voro gäster, det var baron Cederströms Krusenbergs. Corps de logiset bestod numera av en stor träbyggnad som låg inbäddad i grönska med utsikt över sjön. I den vidsträckt parken växte de härligaste lövträd, frukt- och blomsterträdgårdarna voro väl skötta. Hela egendomen gjorde ett blomstrande intryck. På herrgården bodde gamle baron Cederström med sin son Emanuel. Målaren, sedermera professor, Cederström var den sommaren på besök från Paris där han annars uppehöll sig. Gamle baronen, som hade varit marinofficer, var en mycket vacker gammal man, inte särdeles lång, men bredskuldrad och kraftig till växten, med regelbundna drag, krokig näsa och stora blå ögon under välvda ögonlock. Fastän han länge hade varit ur tjänsten, satt sjömannen ännu i honom. Han svor ganska friskt, men hade samtidigt en sjöofficers väluppfostrade, artiga sätt. Man märkte nog att han var herre i sitt hus, och han kommenderade sina gamla, vuxna söner som om de skulle varit skolpojkar.

(Forts.)

"SISTA

Den nya valsoperetten, som under ovanstående namn glittrar och flyger fram över Oscarsteaterns tiljor, räknar naturligtvis även den Wien som födelsestad. Musiken av Oscar Straus är pikant och smekande, utan att dock äga det fängslande melodiska behag som de äldre wienkomponisterna en Suppé, en Millöcker glädde oss med i sina operetter. Men musiken har ett gott stöd i texten, vilken de båda librettisterna Julius Brummer och Alfred Grünwald gjort verkligt underhållande. Den har både humor och sentiment.

Och över utförandet blåser något av en ny andes friska fläktar. Den kvinnliga huvudrollen, generaldottern, Vera Lisaweta, har i fröken Naima Wifstrand en bokstavligt talat glänsande framställarinna. Hon äger som ingen av våra nu verkan- de sångartister gnistan, den gnista som genomtränger uppgiften, adlar den, lyfter den både vokalt och dramatiskt. Med sitt böjliga intellekt behärskar hon känsluskalan från sammetsdjupt allvar och erup- tiv harm till försåtlig ironi och friskt löje. Och så har hon denna oförlikneliga grace, som gör varje rörelse till en linjespelets poesi. Man bemärke med vilken utsökt nyan- seringskonst hon sjunger rosen- arian i första akten, spegelarian i den andra och Oh-la-la-visan i den tredje. Alla bäras av helt olika stämningar och åt alla ger hon den karaktäristiska prägeln. Det finns aldrig några döda punkter i fröken Wifstrands spel, och möter hon dem tilläventyrs hos textförfattaren eller kompositören, gör hon dem levande med sin ingivelsesrika fantasi.

Som Vera Lisaweta har hon till- fälle att utnyttja sin konsts alla fängslande medel och även att tju-

Scen ur operetten "Sista Valsen" på Oscarsteatern. Vera Lisaweta (Naima Wifstrand) och Prins Paul (Adolf Niska).
Almberg & Preinitz foto.

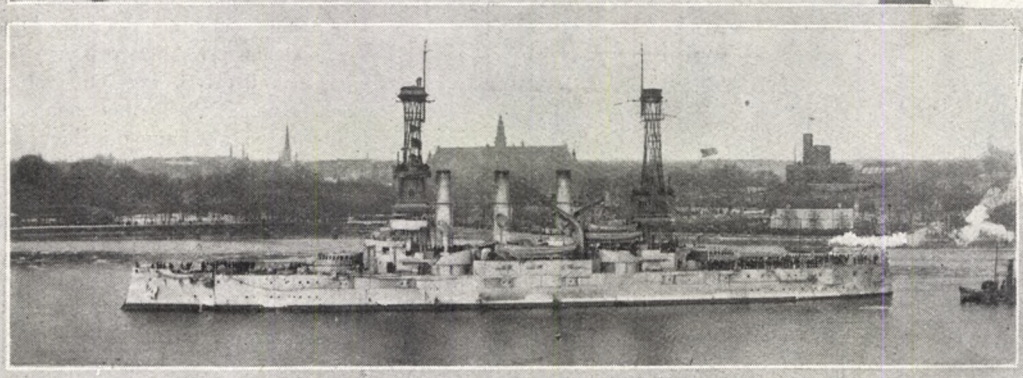
VALSEN".

sa särskilt den kvinnliga publiken med raffinerade och elegant burna toaletter. Den vita dräkt varmed hon bländar i andra akten, torde väl få kallas ett mönster av smak och pikanteri.

Som den manhaftiga och kvinno- dyrkande greve Sarrasov är hr Ottoson likaledes till sin fördel, en verklig charmör både i spel och sång. Fru Meissners älskvärda generals- änka förtjänar desslikes en kompli- mang för sitt glada lynne och sitt fagra ansikte, som vad det sistnäm- da beträffar ej tycks märkbart ha gått i arv på hennes döttrar An- nuschkas, Hannuschkas och Petrusch- kas. Hr Schröder och fru Folmer- Hansen ha till uppgift att vara barnsliga och bli kära i varandra under diverse dansturer, och hr Niska skall föreställa en grym prins, varför författaren har begävat ho- nom med en knutpiska, som han under ett godmodigt leende klat- schar med, tills fröken Wifstrand tar av honom instrumentet som hon sköter med långt bättre handlag.

Ensemblescenerna gå med verve, körerna klinga bra — och både de manliga och kvinnliga koristerna ha en vänare uppsyn än förr. Vilket är angenämt att konstatera. Nu är det alltså möjligt för teatern att i mera mondäna scener kunna ställa fram den s. k. societeten med en smula illusion. Herrarne och da- merna se inte längre ut som om de vore hämtade direkt från saluhallen eller kökskammaren för att agera nobless på tiljan. — Sista valsen torde ha utsikt att bli uppspelad många gånger.

ARIEL.

Från amerikanska slagskeppet New Hampshires ankomst till Stockholm med minister Ekengrens stoft. Bilderna visa: Överst t. v.: sorgetåget på väg från högvaktskajen, t. h.: tåget passerar Nationalmuseum. Bilden nertill t. v. visar New Hampshire, då det kastat ankar på Stockholms ström, och å bilden t. h. ser man hur kistan sättes i land från en av slagskeppets slupar.

HUR LÄSER NI TIDNINGEN, MIN FRU?

— STAR DET NAGOT SÄRSKILT i tidningen i dag? frågade jag min väninna Emilie.

— Nej, inte ett dugg. Jo, för resten, ändrade hon sig, där står att Johanssons ha fått en gosse.

Jag grep bladet. Där berättades om en revolution, två ministerkriser och tre smärre knivskärningar. Men vad betydde alltså ministrar och knivskurna mot det faktum, att Johanssons hade fått en sannolikt förtjusande liten son? Emilie hörde till den kategori tidningsläsarinor, som i bladen läsa bara födelseannonser. Hon ser på livet med en lugn och förtröstansfull blick.

Jag känner en annan dam, som bara läser annonserna om "att hyra", "till salu" o. s. v., "för det är en sådan fantasi i dem", säger hon. En annons om en femrumsvåning med elektriskt ljus och w. c. verkar starkare på henne än ett kärlekspoem, och tal om att en underbart billig sälbisamkrage är till salu i Östermalmsgatan 81, sätter hennes fantasi i häftigare rörelse än vilket som helst sakkunnig-utlåtande. Hon hör till de talrika kvinnor, som ha vad fransmännen kalla "folie d'objets". Det slagets kvinnor kunna delas i två sorter: den ena köper ständigt vackra saker och säljer dem igen, den andra köper fula och behåller dem. Besynnerligt, att det inte är tvärtom.

För resten låg det ett stycke av tidningsläsarinans psykologi i vad den där damen sade om annonser och fantasi. Mannen söker i tidningen fakta, kvinnan söker fantasi. Mannen tror på allt vad han läser i tidningen, kvinna läser bara det hon redan förut tror på. Det vill säga, kära läsare, jag talar naturligtvis nu om genomsnittsmannen resp. kvinnan, om "allmänheten" med andra ord, alltså inte alls om er. "Allmänheten" är som bekant alla andra utom

en själv. Jag har hört åskilliga människor — tjänstemän, skribenter etc. etc. — klaga över "allmänheten", men jag har aldrig träffat någon, som erkänt sig vara någon del av denna allmänhet. Jag kan alltså lugnt här säga vad jag vill om "allmänheten", ty den är den enda, som inte kommer att läsa det här.

Mannen väljer sin tidning av politiska skäl, kvinnan av konventionella (skulle mannen av en slump ha fått en tidning, som ursprungligen inte haft hans egen politiska ståndpunkt, så gör det ingen-

ting, för han — får snart tidningens). En drottninglik uppapperska hörde jag om en viss hyggelig, bland småfolk mycket spridd daglig tidning säga: "Nej, den tidningen skulle det aldrig falla mig in att öppna!"

Tidningsläserskan av i dag är en helt annan än den av i går och följaktligen också tidningen. Det ser ut, som om kvinnorna på de sista fyra, fem åren hade lärt sig läsa tidningar ordentligt. På spårvagnar, förstadståg, överallt ser man numera kvinnor av kontorsfolktyp på väg till sitt arbete läsa tidningar lika grundligt som männen.

Men det finns alltså många olika slags tidningsläserskor. Somliga kvinnor läsa bara sådant, som är tryckt med en viss slags stil, som tilltalar ögat. Kanske hänger det samman med att de, såsom våra teckningar visa, läsa tidningar i så underliga situationer. Andra välja instinktivt sin läsning efter det slags skiljetecken, den går i. Det är för resten ett mycket förståndigt val. De olika slags skiljetecknen karaktärisera inte bara olika slags litterär stil, utan också olika slags press. Den amerikanska pressen är hållen i anföringstecken: allt, rättgångsreferatet, skilsmässoskandalen, ja, man skulle nästan kunna säga slagsmålet på gatan återges

i direkt anföring. Den franska pressen håller sig till punkt: det betyder god stil, klarhet, logik, reflexion. Den svenska håller sig ännu bra mycket till det halvlitterära semikolon och nedsjunker kanske till och med ibland till det pseudoromantiska tankestreck. Kvinnan älskar punkten i sin tidning. Vad där står skall vara kort, klart och kraftigt: Bara 400 för en sälbisamkrage, Förlovade N. N. och A. A. — men i sitt hjärta lägger hon till ett långt tankestreck.

E. TH.

PORTRÄTT TILL DAGSKRÖNIKAN.

INGEN ÄR DET MER FRESTANDE att tala och skriva om än den, som aldrig med egen hand slår på trumma för sig själv och sina verk. Men när det nu gäller Fanny Brate och att riktigt starkt och varmt ge uttryck för det, som bör komma henne till del, då hon nu den 26 febr. firar sin 60-årsdag, då är det ej endast frestande att låta pennan löpa; det är även samtidigt något som hejdar den. Ty ingen svensk utöware av den mångprövade målarekonsten är väl mer anspråkslös och rädd för att bli omtalad och offentligen ärad än Fanny Brate. Långa spalter i den vägen skulle rent av vålla henne större bekymmer än glädje.

Därför må dessa rader bli ett mycket kortfattat uttryck för den tacksamhet, som alla vänner till henne och hennes konst nu känna vid tanken på allt vackert, ärligt och värdefullt hon under gångna åren givit, såväl med sin personlighet som med sin pensel.

En alldeles särskild lyckönskan undgår hon dock ej inför milstolpen med talet 60. Den gäller ej framgångarna, som Fanny Brate haft under olika perioder av sitt konstnärskap, att hon trots all brist på äregirighet ivrigt anlåtats som en av våra bästa porträtt- och framför allt barnmålare, eller att

Fanny Brate.

Marie-Louise Raab.

hon under tider av kiv och strid aldrig ägt en ovän. Den gäller hennes andes oförbränneliga och friska ungdomlighet, och en arbetsglädje och arbetskraft, som ej avtagit med åren. Härom vittnar den långa raden av interiörer, genretavlor, och porträtt, som sett dagen från den tid, då "Namnsdagen" med sin ljusa stämning fick hemortsrätt i Nationalmuseum och till senaste årets "Flickporträtt".

Därtill har hon löst en uppgift, som mera sällan lyckas: att vid sidan av sitt konstnärskap även

mönstergillt fylla en husmors och mors alla plikter utan att någon eller något blivit lidande. För Fanny Brate har det tvärtom varit som om dessa skilda områden haft något att skänka varandra i innehåll, färg och glans. Och det hela har blivit harmoni.

MARIA RIECK-MÜLLER.

*

I en ålder av 97 år avled i Stockholm friherrinnan Marie Louise Raab. Den gamla, som in i det sista bibehöll sin själsliga friskhet och sin kloka blick på tillvaron, var en faster till Ellen Key. När friherrinnan Raab fyllde nittio år, lämnade Ellen Key i Idun en mycket vacker och fyllig bild av henne. Det bästa minnesord man nu kan säga efter henne är också att upprepa med Ellen Key: allt vad

Marie Louise Raab under sitt långa liv upplevat, allt vad hennes rika känsla och klara tanke upptagit, hade inom henne omvandlats till visdom, visdom i livsförelse som i livssyn. Ingen — fortsatte Ellen Key i det sammanhanget — gick från Marie Louise Raab utan att tänka bättre och förstå mer om livet och människorna. — Det var nog denna fullkomliga mätta och jämvikt som höll den gamla så själsligt ung in i det sista.

Seved Ribbing. Av Fredrik Vetterlund.

Sista gång jag öppnade kända grinden
till ditt skuggiga Spoletorp,
svalka och ro jag fann som förr därinne,
när augusti het över Skåne brann.

Svalka och ro — så skall ock minnet vara
av din genius, käre vän,
fast ditt hjärta brann med en högre
låga
än augustis eld över markers vidd.

Stod jag åter så i din trädgårds grönska,
gyllne strålen i lövet rann . . .
och hur hjärtligt leende själv du skyndat
fram till gäst ur fjärran med välkomst-
ord.

Ej en annan du var än längesedan!
Rastlöst ung under gråa hår,
klok som fordom, rådsnar och glad som
fordom,
slöt du allting in i din vida famn . . .

Timmen gick och dagen begynte luta.
Gyllne strålen i lövet bröts . . .

Den 14 februari avled profes-
sor Seved Ribbing i Lund, nära
76 år gammal. Man skall min-
nas honom som en ovanligt fin
och ädel personlighet och en be-
tydande vetenskapsman. D:r Fre-
drik Vetterlund ägnar här hans
minne en hyllning, i vilken sä-
kert alla, som stodo den bort-
gångne nära, skola finna uttryck
för vad de själva kände för ho-
nom.

En oasis i världen bland kiv och ondska
tycktes denna trädgård i skuggad fred.

Men jag såg ett sken omkring din panna
genom skymningen lysa fram,
sken som var, fast själv du av intet visste,
godhetens egen vita pärlas sken.

*

Ofta förr, när långväga gäst, som sökt
dig,

såg dig sluta din dörr igen,
undrade hjärtat tyst, om nu ens öga
ser ditt gråa huvud för sista gång?

Men man kom och kom — och densamme
var du.

Hjärtligt skakades hand som förr,
allas öden visste du, allt förstod du:
och man levde kvar i sin ungdoms Lund.

Alla bördor hjälpte du än att bära,
dina egna du djupt förteg.

Pliktens väg du ströt med din kärleks
rosor,
och bland kärleks rosor du vilar nu.

MÅNGA ELLER FÅ BARN — VILKET ÄR BÄTTRE?

NÅGRA STATISTISKA KURIOSITETER.

DET BLIR MÅHÄNDA ETT STRIDS-
äpple vi kasta ut med den här ovan ställda
frågan, men det kan inte hjälpas. Saken är
av den vikt och de poänger och siffror, som
anföras av den kände engelske "specialisten"
på området, January Mortimer, så intressanta
och talande, att det skulle vara orätt att icke
taga upp frågan, även med risk att förorsaka
kollisioner i ett avgjort ömtåligt och svårbe-
handlat ämne.

Det lär ha varit en "vetenskapskvinna",
som för någon tid sedan i *Times* vågade sig
på det djärva påståendet, att "med tilltagande
antal barn försämras icke en familjs fy-
siska eller moraliska standard". Hon — ja,
det måste ha varit en kvinna! — räddes hel-
ler inte, inom parentes sagt, för att lancera
tesen, att det femte i ordningen i en barn-
skara har anlag att bli i alla avseenden väl
utrustat. Det är naturligtvis nästan omöjligt
a priori att utan vidare godkänna dylika på-
ståenden, då vi ju ha en hel del av veten-
skapen fastställda fakta, som bevisa nästan
raka motsatsen, det vill med andra ord säga,
att just de barnrika familjerna förete stor
degeneration.

Sålunda ha Havelock Ellis och andra for-
skare på området konstaterat, att abnormite-
ter av alla slag förekomma inom barnrika fam-
iljer, och att å andra sidan just dessa ofta
ha genier att uppvisa bland sina represen-
tanter. Ofta också, att geniet icke är det

femte, utan det första i syskonkedjan — vil-
ket ju på sätt och vis kan lända till tröst och
förhoppning för föräldrar, som inte ha så
många barn som fem . . .

Vi lämna ordet åt mr Mortimer:
En stor barnskara är i de flesta fall icke

Flickporträtt. Av Fanny Brate.

sund och frisk. Sinnessvaghet av olika slag,
såsom förståndsslöhet, själsslöhet, viljesvag-
het, epilepsi, hysteri, neurasteni samt lung-
tuberkulos och brottsliga anlag äro vanligare
inom de stora än inom de små familjerna.

Det är ett beklagligt faktum, att abnorma
degenerade, nervöst obalanserade människor
ofta synas föreställa sig, att de blivit av
naturen eller försynen utsedda till fortplan-
tandet av människorasen.

Det olyckligaste med de barnrika familjer-
na är, att så många av barnen avlida antingen
i späda år eller tidigt efter uppnädd mogen
ålder. Alltså är en hög nativitetssiffra ingen
garanti för en motsvarande siffra beträffan-
de dem, som förunnas att leva. Ett exempel
ur högen: En rik lordmayor i London vid
namn Colet hade 22 barn på 30 år — om i
en eller flera kullar, upplyses icke — och av
dem nådde blott ett mogen ålder.

Relativt sett bidraga mödrar, som ge liv
åt blott ett barn, bättre till att hålla nativi-
tetssiffran konstant än de, som föda femton
barn. Kvinnor med ett enda barn, som är
sunt och friskt, uppföda ungefär 76 procent
till mogen ålder, medan mödrar med femton
barn icke få se mer än 30 procent bli med-
borgare i stat och kommun.

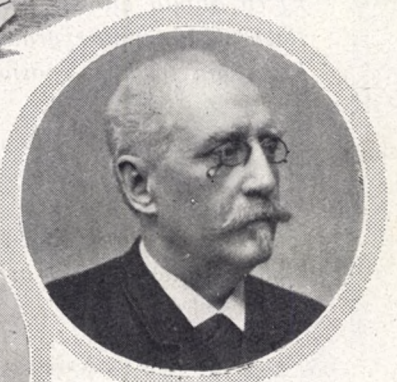
*

Fastän den statistiska specialisten icke sär-
skilt nämner det, får man väl antaga, att det
(Forts. sid. 214.)

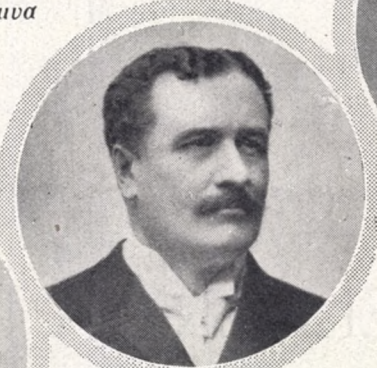
MANLIGA SKÖNHETSIDEAL I VÅ

Ett modelejon från 1829 av mera »manlig» typ (obs. sporrarna!) omsvärmad av ljuva små damer.

Fritz Arlberg — skådespelare, sångare o. s. v. — minnas ännu många som en både till väsen och utseende ovanligt nobel man.

Viktor Hartman var en av 70—80-talets vackraste män på scenen.

Operasångaren Édouard Du Puy, vars öde omges av en romantisk gloria.

Nils Wilhelms Almlöf, vars intelligenta, manligt sköna utseende skaffade honom många beundrarinnor bland 40—60-talets damer, kanske i lika hög grad som hans ovanliga sceniska talang.

Prins Gustaf, typen för 40-talets romantiska manliga skönhet.

Det är inte mycken olikhet mellan dessa ljuva två, varken i ansiktsuttryck eller dräktens karaktär. Modebilden är dock så sent som från 1841.

Man klagar ofta i vår tid över att mannen börjar feminiseras. Betraktar man modebilder från 1820—40-talet, får man en annan uppfattning. Herrn och damen ha alltid samma rosiga, söta små ansikten, och själva tendensen i den koketta dräkten är alldeles densamma.

DET FINNS DE, SOM PRATA OM att tiden är på sned och att en viss feminiserad manlig skönhetstyp skulle framför andra vara på modet. Alla tiden-på-sned-moralister kunde kanske ha gott av att kasta en blick tillbaka på de tider, som utan tvivel varit ännu snedare, och i detta fall kan man lyckligtvis till den moderna tidens och mannens ära beslå dem med falska tillvitelser. Modebilden visar ju mannen resp. kvinnan inte som han eller hon är, men som man önskar, att de skola vara. En titt på modebilderna från tiden så där för en hundra år sedan ger en inblick i sällsamma önskingar ifråga om lysande kravatter, färgrika pantalonger, pråliga hattar och annat, varmed det manliga idealet på den tiden utstyrdes. Man kan gå genom årgång efter årgång av modebilder från 1820—30 — och 40-talen (de vi här återger från denna tid, äro reproducerade efter konstnärligt mycket vackra kopparstick, som f. byråchefen August Lyttkens benäget ställt till vårt förfogande ur sin rika samling) — jämt och ständigt ser man, hur också herrarna ha sin framträdande plats vid damernas sida i modejournalen och äro på intet sätt sämre utstyrda än dessa. Och genomgående äro därtill herre och dam som stöpta i samma form: mannen har alldeles

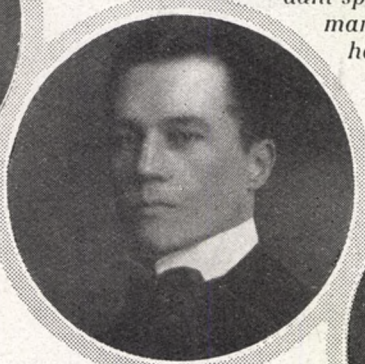
RA ÖGON OCH MORMÖDRARNAS.

Det moderna modejonet verkar bra mycket mer manligt betonat. Den mondänt sportintresserade gentleman från Longchamps har bl. a. en fulländad »storm».

Professor Oscar Björck är otvivelaktigt en av våra vackraste svenska män av penseln.

Tonsättaren Ture Rangström.

Isaac Grünewald, en förfinad semitisk skönhetsyp.

Här till omväxling med Parissnobbarna tre unga mondäna Berlinerherrar. »Vart skall vi nu ta vägen?» kallas leckningen, lånad ur en tysk modetidskrift för herrar.

Kapten Ström, en vacker svensk officerstyp.

samma lilla rosiga ansikte med samma ljuva min som sin kvinnliga moitié, han är åtsnörd i midjan som hon, leker kokett med sin guldmedaljong eller sin käpp, och har absolut lika små fötter och händer som sin dam. Och i fråga om färger nekar han sig ingenting: himmelsblå frack till porslinsvita pantalonger, randiga västar och rutiga byxor — ofta är han ännu bjärtare än sin dam. Det kan man kalla en feminiserad manlig modetyp!

Och låt oss därpå kasta en blick på modesnobben av i dag! Det finns särskilda, mycket eleganta modetidskrifter för herrar, såsom "L'Homme Élégant" och "Monsieur", och det är ur dem jämte "Gazette du bon Ton", vi lånat de moderna modebilderna. Vi se av dem: den moderne eleganten glömmer aldrig att betona sin manlighet en smula. Bjärta färger, såsom lila, gräsgrönt eller rött undviker han. De passa icke för en man. En man får nämligen icke klä sig så, att han drar andras blickar till sig: man skall kunna se på honom, att han icke klär sig för andras skull, utan för sin egen (om bara detsamma också alltid gällde kvinnorna!) Det där feminint ljuva hos mannen för hundra år sedan är alldeles bannlyst: i stället får han gärna vara en smula blaserad. Och till yttermera visso skall

Finlands vackraste man, överste Sascha Procopé, av den bekanta svenskfinska släkten (broder till skalden Hjalmar Procopé).

Här en modern pendang till modebilden från 1841. Men fastän capen hos herrn och hos damen har samma linjer, äro de båda som typer ändå varandra väsentligt olika.

han förstå sig på sport, eller åtminstone ha en sportkostym.

— — — Ja, ja, den tid är för länge sedan förbi, då en Balzac kunde skriva aforismer om sättet att klä sig och ange hundra olika sätt att knyta en halsduk, och då till och med en hedersman som Gottfried Keller kunde riktigt kärleksfullt beskriva, hur herr Pineiss iförde sig all sin ståt, innan han gick ut för att fria.

*

I vårt lilla porträttgalleri ha vi också tagit med några manliga skönheter från den tid, som modebilderna i övrigt illustrera. Edouard Du Puy är den älskte. Det var han, som blev utvisad från Danmark på grund av en kärleksförbindelse med en dansk furstinna. I Sverige kom han många kvinnor att känna sig som drottningar! Prins Gustaf är den förädlade typen för den litet romantiska manliga skönhet, som modebilderna från den tiden tyckas karrikera. Nils Wilhelm Almlöf, kallad "Nordens Talma", var en av våra främsta — och vackraste! — dramatiska skådespelare på 1850—60-talet. Under de följande decennierna voro Victor Hartman och Fritz Arlberg ett par av de främsta manliga tjuvarne på Stockholmsscenen.

Och nu, var ha vi nu de vackraste männen? Man skulle kunna säga: å ena sidan bland officerarna, som ofta äro aristokrater och föra ett sunt fri-luftsliv. Å andra sidan: bland skådespelare och målare. — Har någon kanske något att jäva mot det?

(Forts. fr. sid. 211.)

är siffror och uppgifter för det förenade konungariket, som han här anför. Sannolikt så och i fortsättningen:

Det sjukliga och svaga barnet står närmast det dödfödda barnet. Den stora dödligheten inom de barnrika familjerna tyder på en försämring av rasen, och sannolikheten talar för att de barn, som överleva de bortgångna, befinna sig under genomsnittsstandarden beträffande hälsa och krafter — såvida de icke bli rentav krymplingar.

Mr Mortimer anför därpå följande märkliga siffror, hänförande sig till staden Johnstown i Pennsylvania: Under ett visst år föddes där 1,491 gifta kvinnor 5,617 barn. Dödligheten — för varje 1,000-tal — var bland de första och andra i ordningen födda 138,3 och bland de som femte och sjätte födda 177,0. Bland de som de nionde och senare födda barnen var dödligheten 201,1.

Den engelske författaren avslutar sin framställning sålunda: "Kan man påstå, att 'ingen försämring' inom dessa familjer ägt rum i och med att barnantalet ökades? Är någon som helst social vinst att skörda genom bortkastandet av mindervärdiga barn?"

Vi behöva ej befara någon nämnvärd minskning i invånarantalet: Vi bevitna till och med en ökning, om ock obetydlig, av Frankrikes befolkningssiffra, och där är genomsnittssiffran för antalet barn, födda i äktenskapet, blott något litet över två."

Ett nygift par. Bankkassören Nils Enhörning och fru Irma Enhörning, f. Elliot, dotter till grosshandlaren Ernst Elliot och hans maka, född Grentzelius. V. Lamm foto.

Spalten om böckerna.

Ett nytt häfte "Sveriges kyrkor" och en ny-restaurerad dalakyrka.

DET LÄR VÄL BÄTA FÖGA ATT ÅR 1921 komma och säga till svenskarna, att de hava bra mycket vackert och bra mycket av intresse i sitt eget land, och att de kanske icke alltid beaktat sitt lands minnesmärken i den rätta belysningen. Åtminstone icke om man tror sig därmed kunna locka någon att planera en god upptäcktsresa genom svenska bygder. Eller är det kanske blott den ytliga betraktaren, som tycker sig finna hela Sveriges befolkning på väg söderut, för att äntligen efter alla dessa farsans år åter eller för första gången få trampa kontinentens jord? Kanske är det ett misstag, att vi tro oss lättare stöta ihop med våra vänner på Berlins, Paris eller Londons gator än på Stockholms. Det är kanske, därför att utomlandsfararna ha eller tro sig ha mer att berätta som vi höra dem mest. Och kanske finns det i själva verket ett mycket stort antal personer, som även i år hava tid och lust att glädja sig åt de nya färdvägar, som forskningen klarlägger för oss på svenskt kulturområde!

Det är den glädjande tilldragelsen av ett nytt häfte "Sveriges kyrkor", som givit mig anledning till dessa reflexioner. Man kan nämligen icke annat än önska, att den kunskap man här på ett utmärkt sätt får tillrättalagd för sig kunde åtminstone portionsvis komma en större allmänhet till godo.

Hur mången, som en vacker sommardag i saktamak promenerar förbi en gammal landskyrka, ägnar

en tanke åt denna gamla kyrkas historia. Om den stått där i sex å sju hundra år eller tio—femton år, det reflekterar man ej över; och att se efter vad den invändigt kan ha att bjuda på, det bryr man sig mera sällan om. Kanske har man till och med klagat över, att man icke har något mål för sin vandring, ingenting att visa tillresande goda vänner. Man visste icke att mitt i byn eller icke långt borta i nästa socken fanns en liten klenod, ett prov på gammal äkta svensk kultur i grövre eller finare form.

Det arbete som utgivarna av hela detta verk — professorerna Curman och Roosval — påtagit sig, är så väldigt, att man måste beundra dem för deras mod att starta det och tacksamt lyckönska dem till varje färdigt stycke väg, som för dem närmare målet — en fullständig och publicerad konsthistorisk inventering av alla Sveriges kyrkor.

Det häfte, som nu närmast föreligger färdigt omfattar Falu domsagas norra tingslag och har till författare fil. lic. Gerda Boëthius. Det är med en lugn känsla av trygghet, man överläter sig till denna säkra expert på Dalarnas kyrkliga konst, och med nöje,

och stort utbyte följer man hennes vana färdväg bland Dalarnas kyrkor. Men ligger nu vägen jämn och lätt farbar, så måste man dock förstå vilken möda det ligger bakom endast ett enda dylikt häfte av Sveriges kyrkor. Helst bör man själv på nära håll ha

sett hur förarbetet går till för att fatta, att det icke är någon sinekur at vara medarbetare i "Sveriges kyrkor". Den flitigaste av alla verkets medarbetare är väl just

licentiaten Boëthius, och hon är också den personifierade bilden av den energi, som behövs för detta arbete, där hon kryper omkring på kyrkvindar, balanserande på valvens för vanliga kyrkobesökare dolda baksida eller letande vid en elektrisk ficklampas dunkla sken i dess mest fördolda gömslen efter en skarv i muren, som kan giva dateringsmöjligheter och uppåtdaga byggnadsperioder, vilka utsidans välputsade yta fördöljer. Detta för att nämna ett exempel på det arbete vartill "Sveriges kyrkor" med nödvändighet förer sina medhjälpar.

Den ojämförligt intressantaste delen av nu utkomna häfte är den, som behandlar Vika kyrka, belägen på näset mellan Vikasjön och sjön Runn. Denna kyrka, hörande till det rika gruvdistriktet i Falustrakten, har en utrustning, som icke tillkommer varje svensk landskyrka. Så har den också bland sina församlingsbor räknat ett par av de främsta bergslagsfamiljerna, däribland Georg Stiernhielms förfäder. Särskilt har den 1917 fullbordade, av professor Curman ledda restaureringen låtit kyrkan framstå i ett ståtligt skick. Då blottades de så sent som 1774 överkalkade väggarna, varefter dessa nu prunka emot besökaren i en mäktig färgverkan. Dessa kalkmålningar, föreställande med rik symbolik utrustade apostlar samt huvudsakligen scener ur Kristi pinas historia, härröra enligt vad förf. påvisar från 1550—1560-talet. De äro dock ej de första målningarna i kyrkan utan restaureringen har bragt i dagen spår av mera sparsamma 1400-tals kalkmålningar i koret. Restaureringen har också återställt åt kyrkan dess skatter av medeltida träskulpturer,

- Steinway & Sons -

Lundholms
Pianomagasin

Stockholm
Jakobsbergsgatan 39
Göteborg Malmö

Sen

Kungsörs

MJÖLK HINKAR
och alla slags hushållskärl
av koppar, bleck, aluminium.
Prydliga, praktiska, prisbilliga.

Finns i alla järn- och
bosättningsaffärer.

**A.-B. Kungsörs Bleck-
kärlsfabrik, Kungsör.**
Drottninggatan 20. Stockholm.

AXA
HAVRE - GRYN
- MJÖL
- MUST

Köp originalpaketer
så vet du vad du får.

Den som börjat äta AXA
föredrager sedan detta
för dess fina delikata
arom, lättkokhet och
hygieniska förpackning

SINGER
BARNSYMASKIN

ROLIG-INSTRUKTIV-LÄTTSKÖTT!

**PHOSPHO-
ENERGON-
PILLER**

FÖRORDAS AV LÄKARE

☉ vid allmän svaghet,
nervositet, överansträng-
ning och sömnlöshet. ☉

SÄLJES ENDAST I APOTEK

A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Sött och surt om Eva.

NU ÄR DEN SVEN-
ska yrkeskvinnan ute
och åker i dagspressen
igen, men naturligtvis
inte i triumfvagn. Den
här gången är det pos-
tens kvinna, som skulle
vara mindre intresse-
rad av sitt arbete än
postens man och all-
så ej lämplig för vik-
tigare befattningar in-
om postverket. Kanske
kan det i denna sorgs-
na stund lända post-
kvinnan till någon li-

ten tröst att vi anse henne vara den bästa i Västeu-
ropa. Vi voro nyss ute och tittade oss om i världen:
i Frankrike stodo postens damer målade, genombrut-
na, urringade och behängda med örhängen, halsked-
jor och pannband och viskade ivrigt om kärlek och
unga män, i Tyskland talade de högre om livsmedels-
priser och mumsade på smörgåsar, i Italien voro de
vänliga men hade någon gång litet svårt att läsa
och skriva. Men här hemma satt postens kvinna,
skrudad i sin viyellablu och sin affärsmässighet
och expedierade svenska folket hövligt, rappt och
korrekt. O, äregiriga fosterland! Icke nöjd med
att ha Europas bekvämaste och dyraste våningar,
de snyggaste spårvagnarna och de bästa telefoner-
na vill du nu också ståta med den ofelbara yrkes-
kvinnan. Men postens kvinna, som enligt postdirek-
törernas utlåtande är vek och känslig, skall ej vara
ledsen: Ett sådant här litet nyp då och då hindrar
samvetet att nicka till och så småningom bli post-
fröknarna lika dygderika som postherrarna, om vilka
det aldrig står något i bladen.

BABA.

som en om den rena tron nitälskande eftervärld låtit
spridas i dess skräpvrår. Altarskåpet från 1400-
talet, en gåva av en Oxenstierna, har återfått sin
hedrade plats på högaltaret, den vackra S:t Görans-
gruppen har fått en placering, som motsvarar dess
forna, och ytterligare ett icke obetydligt antal medel-
tida träskulpturer hava kommit till heders, bland
dem en madonnabild och ett processionskrucifix
från 1200-talet. I kyrkan har nu deponerats en
Vadstena hospital tillhörig prediksstol från 1600-talet,
en anordning, som den skall bli permanent,
dock kan förefalla mindre tilltalande. Bland övriga
inventarier må nämnas en kalkstensdopfont lik
Stockholms Storkyrkas 1514 daterade funt.

Den grundliga restaureringen av Vika kyrka tillät
också grävningar, som blotta de äldre grundmurar och
visade hän på tidigare byggnadsskeden. Sälunda har
med säkerhet ursprungligen på 1200-talet på samma
plats stått en träkyrka, vilken sedan den brunnit gi-
vit plats för en stenkyrka (1200- eller 1300-talet).
Av denna finnes sakristia och nordmur kvar. På
1400-talets senare hälft uppbyggdes den nuvarande
kyrkan och kompletterades omkring år 1500 med va-
penhus. Vika kyrka är en sådan där liten pärla, som
har mycket att säga oss och mycket att lära oss.

Övriga här beskrivna kyrkor äro: Hosjö kapell,
Svärdsjö kyrka, Svartnäs kapell, Envikens kyrka,
Sundborns kyrka — med målning av Carl Larsson
och Aspeboda kyrka. Det är dock ej blott det som

Vika kyrka.

GAHNS MANIOL

DET BASTA
FÖR HUDEN
I ALLA VÄDER

JENNY HASSELQVIST

har förra året utfört huvudrollen i två
stora filmverk, vilka nu komma att
framföras. Det ena är den orienta-
liska praktfilmen

SUMURUN

av tyskt ursprung och med Pola Negri
och Paul Wegener bland övriga med-
verkande. Det andra är den svenska
filmen

JOHAN

vilkens första framförande äger rum
måndagen den 28 dennes.

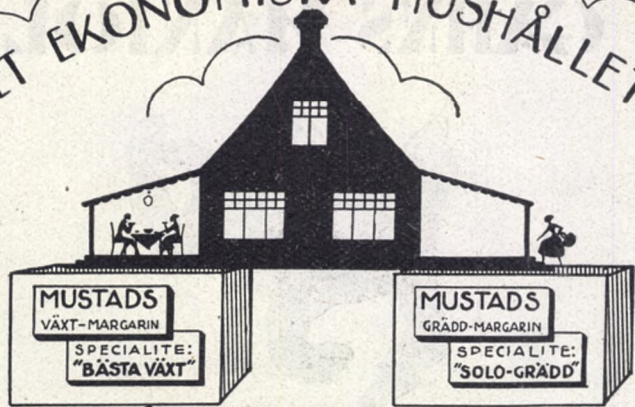
JOHAN

är byggd på *Juhani Aho*s roman med
detta namn, den är iscensatt av *Mau-
ritz Stiller*, skaparen av *Erotikon*,
Sången om den eldröda blomman,
Herr Arnes pengar m. fl., och utgån-
gen från *Svensk Filmindustri*s offi-
cin. De manliga huvudrollerna inne-
has av *Mathias Taube* och finska skå-
despelaren *Urho Somersalmi*.

JOHAN är liksom *Sången om den eld-
röda blomman* en forsfararefilm,
en vildmarksfilm.

PREMIÄR i Stockholm, Göteborg, Malmö,
Norrköping, Hälsingborg, Gävle och Eskilstuna.

DET EKONOMISKA HUSHÅLLET

VILAR PÅ MUSTADS MARGARIN

BOET

RITNINGAR OCH KOSTNADSFÖRSLAG
TILL
MÖBLER OCH INREDNINGAR
FÖR

VÅNINGAR
HERRGÅRDAR
VILLOR
OFFENTLIGA
BYGGNADER
GÖTEBORG

PRÖVA I DAG STYRKEMEDLET
SANATOGEN

FAS PÅ ALLA APOTEK OCH I DROGAFFÄRER.

Prof. Theodor Lundberg skriver:
"Under en tid av strängt arbete
har jag prövat Sanatogen och fun-
nit det mycket stärkande."

nu finnes som "Sveriges kyrkor" vill bringa till vår kännedom. Också fram över sockenstämmoprotokollens och kyrkböckernas dammiga blad gå dess författares forskningsfärd. Gamla pergamentsbrev, handskrifter och halvförglömda tryck letas fram och giva sina bidrag till kunskapen om det som varit. Sålunda talar lic. Boëthius här icke om Sundborns kyrka eller Aspeboda kyrka utan om Sundborns kyrkor och Aspeboda kyrkor — både de bestående och de försvunna, och kan giva oss en förteckning på en avundsvärd mängd gamla textilier, som Svärdsjö kyrka ägt och förlorat. Inom ramen av ett schematiskt uppställt inventarium är det sålunda en rikhaltig och mångsidig kunskap vi få. Och om också formen är i första hand lämpad för vetenskapen, så har dock lekmannen mycket att hämta därur. Framför allt borde "Sveriges kyrkor" åtminstone landskapsvis vara varje församlingsbiblioteks egen- dom.

Sveriges kyrkor utgives från P. A. Norstedt & Söners förlag. HANNA RYDH.

DEN NORSKKA ROMANLITTERATUREN av i dag är ett kraftigt träd, där Knut Hamsun bildar den rika susande kronan och Johan Bojer en av stammens savrikaste grenar.

Den sistnämnda bondeskildring "Dyrendal" har sina rötter i Björnsons folklivsdiktning, är en fortsättare av den, men stilen är mera realistisk, färgerna dragna med hårdare pensel.

Dyrendal heter ett gammalt norskt översteboställe, som genom köp kommer i händerna på småbonden Hans Lia och hans hustru Marta, två duktiga arbetsmänniskor, vilka småningom knoga sig fram till välstånd på sin ägande gård. Historien är dock ej så enkel. De båda makarna ha helt olika karaktärs- läggning — mannens blod brusar hett, han har tidigare skojat som hästhandlare och varit en svirare och slagskämpe, medan hustrun hyllar stillhet och ordning, vadan äktenskapet under de första åren företer ganska hårda slitningar. Livet på Dyrendal antar emellertid en allt fastare stadga, välståndet växer under bädas arbete, men någon verklig harmoni vill det ändå ej bli av. Äktenskapet förblir barnlöst till Martas stora sorg. — Sonen som skulle leka och skratta inom Dyrendals väggar och, en gång vuxen, bli gårdens styre och ägare, när de gamla slutat sitt dagsverk, kommer icke.

Men Marta har en syster, änka med många barn, och så blir en av de små systersönerna, Nils, Dyrendalsfolkets fosterson med påföljd att de gamla en vacker dag få lämna alltsammans och flytta in i en liten byggnad bredvid huvudgården. De bli ett undantagsfolk och behandlade därefter, och det slutar med att de helt måste bort från Dyrendal som lön för alla sina mödor.

Hans Lia får på sistone veta att han har en son i Amerika, frukten av en förbindelse före sitt äktenskap, och den sonen kommer en dag till Norge, varvid ett sammanträffande mellan de gamla och honom äger rum. Mötet blir emellertid en besvikelse för båda parterna. Sonen är borgmästare i Wisconsin och en stor industriidkare och när han får se sin fattige och förkrympte far och dennes lilla försagda hustru, svalnar allt hans intresse för dem, medan de å sin sida se på sonen som på en uppenbarelse, vars språk och uppträdande göra dem vimle- kantiga.

De skiljas utan att ha förstått varandra, och det gamla paret vänder åter till sin stuga inne bland fjällen — till ålderdomen, ensamheten och uppfyllda av känslan att hela deras liv gått ohjälpligt sönder.

Allt detta är skildrat med Bojers levande stilkonst, som gör varje kapitel till en tavla med något av en Werenskiolds och en Thaulows fasthet i linjerna och kraft i färgen.

Bokens människor ha detta äktnorska drag av kärighet och frejdighet, som inte är att ta miste på, och den norska nordlandsnaturen reser sig med fjäll och fjordar och allsköns skiftande atmosfäriska spel som ram kring händelserna.

Romanen är utkommen i en talangfull svensk översättning av redaktör N. S. Lundström och förlagd av Svenska förlaget.

Ord och Bild, den förnämna, av dr Karl Wählin värdigerade tidskriften, börjar i år sin trettionde årgång, vilket bevisar att intresset för publikationen alltjämt håller sig starkt och leyande.

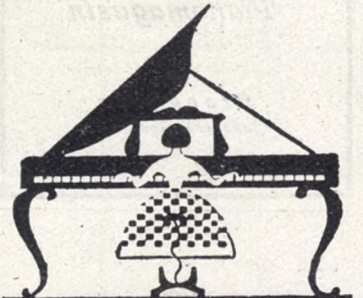
Det nyligen utkomna första häftet erbjuder också ett innehåll, som i ingen mån jävar redaktionens omsorg och goda smak. Sålunda tecknar friherrinnan Henriette Coyet den bortgångna kronprinsessan Margareta med en finhet och en värme som ställer den avlidna unga furstinnans minne i vackraste ljus. Professor Fredrik Böök skriver fängslande om Snoilsky och åttiotalet och påvisar bl. a. hur Snoilsky påverkades av Strindberg under dennes utilistiska skede samt hur Strindberg låter drag av Snoilskys personlighet och livsriktning skymta i "Röda rummet". Anders Zorn skildras av Mätte Schmidt, intimt och roande och 150-

LEVYS LAVENDELTVAL

kan icke överträffas.

Tillverkare: A.-B. ALBERT LEVY,
M A L M Ö.

A.-B. FÖRENADE
PIANO & ORGELFABRIKER
GÖTEBORG.

Flyglar, Pianon, Orglar från landets förnämsta fabriker. Försäljningsmagasin: Stockholm: Drottningg. 23, Göteborg: Arkaden, Malmö: Österg. 28, Norrköping: Drottninggatan 16, Gävle: N:a Kungsg. 25.

"FLANELLA"
SPECIALKVALITÉ

PRIMA
BOMULLSFLANELL
80 CM. BRED, TILL BLUSAR
KLÄNNINGAR OCH PYJAMAS

KR. 2.90 PR M.

Bomullstyg- NK Avd. 1 trappa

Till landsorten mot postförskott.
Prover franko på begäran.

Pixpojken på äventyr.

Ingen liten tös kan säga: NIX!
Om generös man är o. bjur på Pix!

Ferrin

Bästa Järnmedel,

utmärkt stärkande.

Föreskrives av läkare.

Erhålls å alla apotek.

Therna

elektriska

Kokplattor

Solidaste utförande. Mest ekonomiska i bruk. Erhållas genom elektriska installationsfirmor.

K. Dahl & Co. Aktiebolag
Stockholm
Göteborg Sundsvall.

KÖP ALLTID

Edert behov av Koks, Antracit, Hushållskol och Maskinpressad brännstovv från

OLAUS OLSSONS
KOLIMPORT AKTIEBOLAG

som alltid levererar högsta kvalitéer till lägsta dagspriser i poster om 1 hl. och därutöver.

Telefoner:

Namnanrop "Olaus Olssons"

FAMILJERÄTTSÄRENDEN

Äktenskapsförord. Boskillnads- och äktenskapskillnadsml. Bontredningar och arvskiten. TESTAMENTEN

Advokattfirman

Andén & Staël von Holstein

Eva Andén. Mathilda Staël von Holstein
Lilla Vattugatan 14.

Boks 7576, 24488. Allm. 18886.

VITRUMS FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM**
STOCKHOLM

Originalflaskor om 500 gram.
Finnes å alla apotek.

årsminnet av Beethovens födelse hugfästes av Julius Rabe i en förträfflig karaktäriserande och saklig artikel. Slutligen värdesätter August Brunius förra årets Reinhardt-gästspel i Stockholm, och för den som bevittnat detsamma ter sig hans omdöme om den utbasunade regikonstnären och hans artiststab skarpsinnigt i sina synpunkter beträffande såväl förtjänster som fel. Anders Österling och Pär Lagerkvist bidraga med poem, varav särskilt den förras Två dikter äro ett par äkta smycken.

Det borde vara en homörssak för varje kulturellt svenskt hem att hålla Ord och Bild.

Den är populär utan att släppa ur sikte den fina prägel och gedigen utan tyngd.

Selma Lagerlöfs prolog vid Frödingsfesten å Kgl. teatern är nu utkommen i bokhandeln och säljes till ett pris av 5 kr. Hela behållningen tillfaller Frödingsinsamlingen, och närmast har man för avsikt att för de inflytande medlemmarna inköpa en del av Gustaf Frödings manuskript och handskrifter, som därefter skola skänkas till Kungl. Biblioteket.

Av tidskriften Vetenskapen och livet har första häftet för 1921 i dagarna utkommit. Det bjuder som vanligt på ett populärvetenskapligt innehåll och är rikt illustrerat. Bland artiklarna märkas en om Aeroplan som ej gå till botten, en om Växternas förhållande till bedövningsmedel, en annan om De fysiska teoriernas utveckling samt en för naturläskare synnerligen intresseväckande uppsats om Insekterna som byggmästare.

E. H—N.

Musik.

OPERANS TREDJE SYMFONIKONSERT, ledd av Stefan Strasser, hade ett övervägande ljusstämning med Schumanns blida och melodiska rhenländska symfoni som inledning. Dess romantiska tonglädje är som gjord för trötta never och i livets tummel vilseråkade sinnen. Den innesluter i sitt partitur rhenlandskapets mjuka färgning, dess sagovärld och dess folksjälens soliga humör sådant det kunde blomma, innan vargatidens isiga skugga föll däröver.

Violoncellisten Ladislav Zelenka fyllde nästa nummer å programmet, Anton Dvoraks konsert för violoncell och orkester, med ett spel av innerlig känsla och tekniskt mästarekap. Själva tonduken äger ju en för exekutören inspirerande förmåga, genomdåd som den är av varmt slaviskt kynne och rik på fångslande motiv.

En nyhet var Hans Pfitzners musik till Kleists Kätschen von Heilbronn, uvertyr och förspel till 3:dje akten, ett prov på nyare tysk musik, som är alltigenom fångslande och väckte åtrå efter hela verket.

Vid ett par av Konsertföreningens konserter har Hugo Alfvén ryckt in som dirigent och anført bland annat Beethovens Eroica-symfoni och Selim Palmgrens kraftigt gestaltade pianokonsert "Floden", i vilken sistnämnde fru Schneévoigt utförde pianostämman. Hennes nästan manliga anslag kom här väl till pass, allra helst, som orkestern flera gånger hotade att överrösta flygeln. De fina dynamiska skiftningar, som Schneévoigt bl. a. excellerar i då hon anför, tycktes Alfvén ej lägga vikt vid. Det märktes även i Eroican.

KVINNORNAS VIA DOLOROSA.

(Forts. fr. sid. 202.)

lingskonferens. De europeiska neutrala regeringarnes deltagande gjordes beroende av Wilsons initiativ. Ett ögonblick voro utsikterna lovande, men förläste på Wilsons motstånd eller passivitet och påverkbarhet för motsatta inflytanden.

För min del ser jag saken så att den gången hela världen var hysterisk och engagerad i ett improduktivt företag, medan kvinnornas idé var klok.

Jag instämmer fullkomligt med — jag tror det var Asquith — som sade till Jane Addams, då hon lagt fram planen: detta var det första förnuftiga ord, som sagts i det här rummet på de senaste månaderna.

Om kvinnorna, sedan de blivit medborgare, inläta sig på sådana okonventionella förslag som att förhindra krig och stifta fred, så kommer säkert deras väg att bli en Via Dolorosa. Men vanligen är detta den enda vägen, för dem, som vilja något.

ELIN WÄGNER.

Om vår fotopristävlan,

"Skygga gäster", erinra vi. Åtskilliga trevliga fotografier, visande mera ovanliga husdjur tillsammans med sina herrar, ha redan inkommit, och våra läsare äro välkomna med fler.

Hôtel Kronprinsen

FIVE O'CLOCK TEA
i
FRANSKA MATSALEN

(1 tr. Hötelingängen)

KL ½ 3 - 5

MAX PELZ'
KAPELL
KONSERTERAR

MAKARONI

besitta den sällsynta förmågan att kunna tillfredsställa nästan alla människors smak. Dessutom billiga och synnerligen närmande böra de vara en ständigt rätt minst ett par gånger i veckan. Obs! Makaroni skola alltid läggas i kokande, saltat vatten, kokas mjuka i detta eller få ett uppkok samt färdigkokas i koklådor. Färdigkokade läggs de att avrinna på ett säll, varefter de på en mängd olika sätt kunna beredas till den härligaste av anrättningar.

Ära

Vare
Glad, Att Jag
fått halvsulat med

Torr-Fot,

ty då är foten torr i alla väder. Vattentätt, kromgarvat oxläder, tredubbel slitstyrka. Och det gör dom medan man väntar i 40 Västerlånggatan.

Förresten kan man ringa R. 3915 eller A. 28404, så hämtar dom skorna."

Florndol-Tvalen

är damernas
favoritväl.

PARFYMERI FLORA, GEFLE.

Sedan i marknaden utkommit

Melange

smörblandat margarin

bör varje husmoder undersöka i vilken grad hon med denna utsökta kvalitet kan replacera det dyra smöret. En alltigenom delikat vara som är för god för slitna reklamfraser.

Fås hos de förnämsta handlande.

Tillverkare:

A.-B. AGRA MARGARINFABRIK - STHLM

FYRTORNETS

"NAJADEN"

ANJOVIS I OSTRONSÅS.

FULLMOGEN. - FINFIN. - BÄSTA KVALITET.

Spädbarnens matsmältningsorgan

äro särdeles ömtåliga och råka lätt i oordning. Maten måste därför vara så ren, färsk och lättsmält som möjligt. Dessa krav uppfyller Nestlé's barnmjölk till alla delar. Fråga efter Dr Vidal's broschyr, som sändes gratis och franco. Den innehåller utförliga upplysningar om bruket av Nestlé's barnmjölk.

TRADE MARK

Nestlé & Anglo Swiss Condensed Milk Co.'s Generalagentur
EINAR SOTHE & Co. - STOCKHOLM
Riksb. & Allm. Tel. 6579.

IDOZAN

Ny välsmakande järnmedicin
5 gånger så stark

som de vanligast i handeln förekommande järnpreparaten, omsättes genast i tarmkanalen i en för organismen lätt absorberbar form. Kraftigt verkande medel mot nervosité, dålig matlust o. blodbrist. Användes för både vuxna o. barn. Skadar icke tänderna.

Överraskande resultat.

Rådfråga Eder läkare.

Fås på alla apotek.

A.-B. FERROSAN, Malmö.

TRIPLEX

PENDELN

Sjövänd.

EN MODERN

KÖKSBELYSNING

3 GALCO
TRIPLEXAVD
STOCKHOLM

LÄSARINNORNAS SPALT.

Svar på frågorna i n:r 6.
(Forts.).

Svar till "Ung moder".

Försök att få en stunds ro och lugn innan ni går till vila. Ät ingen hårdsmält föda på kvällen. Om det är eder möjligt så tag en promenad innan ni lägger eder. Tvätta så ansiktet, hals, armar och händer rikligt med varmt vatten och tvål, gnid dem väl torra samt gnid den övriga kroppen väl med en varm, torr, grov handduk. Om fötterna äro kalla, sätt dem för några minuter i så varmt vatten ni kan tåla, torka dem väl och drag ögonblickligen ett par varma strumpor på. Dricl så en kopp het mjölk och kryp till sängs. Och har ni sovrummet vädrat så det är friskt och skönt, tror jag ni sover gott utan drömmar, försök och håll ut, ät närande och lämplig mat så ni blir stark. Någon medicin har inte ännu givit någon människa sund och uppfriskande sömn. Hoppas ni inte har eller behöver andas tobaksrök, ty det är mycket skadligt. Och så först och sist: Genom bön till Gud håll ert sinne så lungt och glatt som möjligt.

Amli H.

Svar till Rut.

Ni vill ha anvisning på en "verkligt spirituellt bok"! Det är inte lätt att ge — smaken är så olika. Jag minns en bok av Mary Roberts Reinhardt, som hette "K." — jag hörde personer prisa den som i högsta grad spirituellt och själv fann jag den vara om man så får säga habitusel. I bästa mening spirituellt finner jag Erasmus Rotterdams' "Förtroliga samtal" — ni kan väl försöka med den, eftersom ni tycks ha bildningshunger. Esprit i ädel mening ha också Renans "Mitt liv" och Anatole Frances böcker. Bland moderna skandinaviska förf. vågar jag nämna som spirituella: norrmanen Niels Kjær, dansken Johannes V. Jensen, svensken Gustaf Hellström.

Eva.

"Rut" har fått en mängd andra litterära råd, som ge en lika rik som underlig provkarta på vad folk kunna mena med "spirituellt". Som råd, värda anslutning, återge vi emellertid följande: Läs "Helgonet och Narren". Den är ej "spirituell" snarare "spiritistisk", men ni glömer den aldrig. "Kvinnan och kärleken i Sverige" är spirituellt men den glömmes man snart.

Malker.

— Som jag läser ganska mycket och är i tillfälle studera både nytt och gammalt vill jag nämna några böcker, som särskilt jag beundrar: Victor Rydbergs föreläsningar över materialism och idealism; Jean Christoffe av Romain Rolland (10 delar) och till sist en i mitt tycke spirituellt bok: Huset Buddenbrook av Thomas Mann. (Historien om en familjs förfall.) Den hypermoderna litteraturen intresserar aldrig mig. Är ni intresserad av musik så passar ingen bättre än ovanstående Jean Christoffe. Då skulle jag också vilja föreslå: I Solnedgången av Anna Hamilton Geete (4 delar).

X.

Svar till "Bekymrad 20-åring".

Naturligtvis måste ni själv arbeta bort "det onda". Ni kan ej begära att någon annan skall göra det för er. — Bäst vore det, om ni kunde få ett arbete, som så helt upptog er, att ni ej hade tid över att tänka på er själv och ert onda. Det finns ju så många olika yrken för unga kvinnor nu för tiden. T. ex. trädgårdsarbete. Det är utmärkt för melankoli. Men framför allt måste ni vilja bli en ny

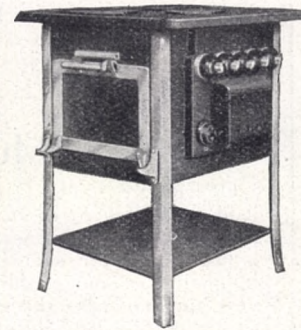

Bananer är barnamat

och mat för en sjuk mer än mindre lättsmält föda. Bananen är husmoderns goda samvete.

Recept för bananrätter hos

THE BANANA COMPANY A.-B.

HELIOS

Elektriska värmeapparater

God effekt. Liten strömåtgång.

Försäljas av alla elektriska firmor samt i vår

UTSTÄLLNING

REGERINGSGATAN 41

Rikstel. 5490.
STOCKHOLM.

Musik i hemmet

ökar trevnaden och är lätt att erhålla genom att köpa en god Grammophon

hos

AKTIEBOLAGET

NORDISKA MUSIKAFFÄREN

STOCKHOLM - GÖTEBORG

Använd SKODON av märkena

Ingeborg

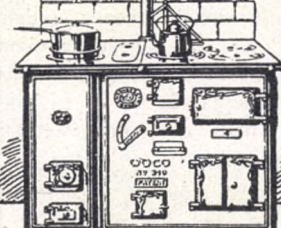
och

Engelbrekt

VÄRMELEDNINGSSPISEN

WOCO

PATENT

SUPPLEMENT-
PANNAN FÖR
UPPÄRMMING
AV STÖRRE
LÄGENHETER

KOKSPIS MED VÄRMELEDNINGSPANNAN FÖR UPPÄRMMING AV MINDRE LÄGENHETER

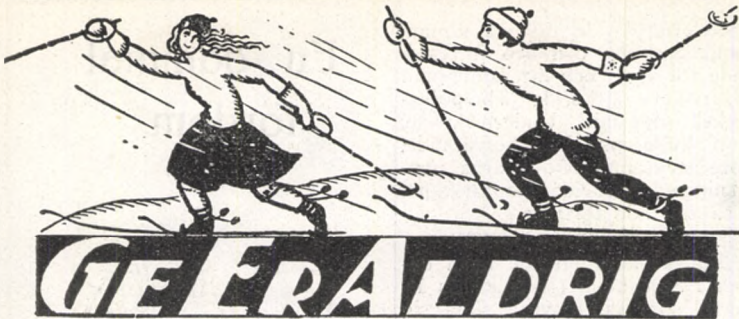
WERNER & C. BORÅS

Uppvärmning av 2, 4 & 6 rum och kök gratis, vid sidning för kokning och bakning, om man insett värmeledningsspisen WOCO. Begär katalog och offert!

EN KOPP HULTMANS RENA CACAO

är det bästa på hela dan!

NE ER ALDRIG NISSENS

ut på någon utfärd utan att medtaga en ask
Äkta Bröstkarameller
Det enda säkra medlet att förekomma hosta,
heshet och luftröskattarr. Till salu överallt.
Namnet Nissen utgör garanti.

Billiga o. bra äro Sveriges Urmakares A.-B:s äkta VIKING-Väckarur

Förnicklat fodral med mässingsboten. Stort mässingsverk. Kraftigt väckning. Säljas under garanti av alla **Urmakare.**

STARKAST

STÅLRESÄRMADRÄSEN IDEAL

Prisbill. Hygien. Outslit. Priskurant gratis o. franko. Obs. ! Stor prisnedsättning.

A.-B. RESÄR. KARLSTAD

Skönhet och ungdom åt alla!

YVY-tvålen är den enda tvål, som verkligen förmår återgiva åt ansletsragen det tilldragande och tjugande behag, som endast ungdom och hälsa i förening annars förmår återgiva. YVY-tvålen uppfyller de högst ställda anspråk och är den enda, som håller måttet i alla avseenden. Beständsdelarna äro de renaste, sorgfälligaste, utsökta med stöd av vetenskapen och under noggrannaste beaktanden av hygienens fordringar med tillsats av de mest utsökta eccenser på detta område. På grund av det balsamiska och välgörande inflytandet på huden, försvinner på kort tid finnar, fräcknar, solbränna m. m. YVY-tvålen är prisbelönt både i in- och utlandet. Tusenden äro de, som prisa och lovorda YVY-tvålen såsom alldeles enastående på detta område. Yvy-tvålen säljes i varje välorterad affär från Ystad till Haparanda.

Österlin & Ulrikssons Tekn. Fabrik
YSTAD.

ETABLERAD 1752. När ni tager ett piller, så tag ett

Brandreth's Piller

Rent vegetabiliskt Alltid verksamt.

Brandreth's Piller rensa blodet, magen och inälvorna samt underläta matsmältningen. De stimulera levern, aflägsna dålig galla och andra fördärfvade afsöndringar. De styrka, regulera och rensa hela systemet.

Vid förstoppning, svindel, sömnlöshet, belagd tunga, dålig andedräkt, huvudvärk, magsmärtor, dålig, ofullständig matsmältning, lefversjuka, gulsot och hvilken annan opasslighet som helst komma af orent blod.

Säljas på alla apotek.

Allcock Manufacturing Co., B. Brandreth
Birkenhead, England.

ETABLERAD 1847.

ALLCOCK'S PLÅSTER

Universalt botemedel mot Smärtor. Hvarsomhelst, där man har ondt bör et plåster läggas.

människa. Naturligtvis är ni sund och glad innerst inne, som ni var som barn, men så kom den där fixa idén att ni var anorlunda än era kamrater. Denna tanke närde ni så att den växte och växte på samma gång som ni själv. — Men tänk på den som ett slags dräkt, ful och trång och obekväm och försök kravla er ur den "by and by". Det går ju icke på en gång, men det går tror

Fru Maja.
Flitig läsare av Idun varseblev jag i "Läsarinnornas spalt" en bitter klagan från "Bekymrad 20-åring". Mitt annars rätt så "härda" hjärta rördes över de lidanden "Bekymrad 20-åring" måste utstå, varför jag ansåg det vara en mänsklig plikt att i den mån jag förmår, hjälpa er till en ändring till det bättre. — Enligt mitt ringa förmenande måste edert beklagliga fall bero på en viss nervositet dikterad genom grubblandet på saker och ting av olika slag. Ni finner ingenting vad man kallar "roligt", vare sig det nu gäller i personlig ensamhet eller i sällskap. Det gäller alltså att få bort denna olustiga eller så att säga sjukliga känsla. Samtidigt kanske ock bidrager en oberättigad underskattning av eder själv till att ytterligare förmörka tillvaron. Sådant kan övervinnas. Eder livsglädje må ej grumlas av sådana bagateller. — Tag allt för vad det i verkligheten är och tro ej att just ni är predestinerad till allt möjligt ont. Stig tidigt upp, tag er rätt lång promenad och gläd eder åt allt det vackra och sköna som finns i naturen. Enbart att iakttaga detta gör sinnet friskt och glatt. Nya vyer öppnas ständigt vid sådana vandringar och ger tankelivet nya impulser. Tag gärna en vänninna med, var fri och glad! Just nu står vintern i sitt flor. Prova skidan, den är ett ypperligt medel att lätta upp sinnet och tillika en hälsosam kroppslig rekreation. Idka skid- och skridskoåkning dagligen i otvunget kamratskap, och ni skall få erfara att levnadslusten kommer. Förrätta edert arbete glatt och okonstlat. Gå gärna sedan ut på någon offentlig tillställning i sällskap med en god vän och försök att finna det goda och glada däri. Spela dagligen muntra pianostycken och sjung gärna en sång. Läs sedan en trevlig bok eller en god tidning, och intressera eder för dagshändelserna. Gå tidigt i säng och följande morgon kommer ni att vakna frisk och sund utan det där tråkiga sinnet — ber eder Ung journalist från Skara.

Frågor.

Var sommaren 1920 under tvenne månader å pensionat samman med en ung man som jag lärde mig gränslöst älska. Då han stod högt över mig både i bildning och ålder vågade jag aldrig på något sätt visa honom hur mycket jag tyckte om honom. Sedan dess har jag ständigt honom i mina tankar och kan ej glömma honom. Han har ej låtit höra av sig sedan och då kan väl inte jag heller på något sätt göra mig påmint. Får jag honom ej komma jag att känna mig olycklig hela mitt liv. Giv ett gott råd beder

Hoppfull 20-åring.
Genom giftermål är jag en högt aktad fru i samhället, men nu är frågan: har jag rätt till denna aktning, när mitt ursprung är höljt i dunkel så till vida, att jag endast vet att min mor är ogift? Goda människor svara mig härpå!

Lycklig men dock olycklig.
Kunna medelålders damer vara tillsammans med unga män i 20-

Ett starkt Släkte

skapas genom god och närande föda.

Giv Edra barn endast det bästa.

Giv dem varje morgon gröt eller välling av

Quaker Oats

PELLERINS

Växtmargarin "Extra Växt"
Gräddmargarin "Högsta märket"

hävda alltjämt sitt anseende som marknadens förnämsta margarinfabrikat.

Kgl. Hovleverantör.

NYHET! HUND-NYHET!

FÖRSÄKRING

förmedlas av

SVENSKA FÖRSÄKRINGSBYRÅN, Regeringsg. 43, Stockholm.
Begär premieoffert! R. T. 20343, 24649. A. T. 6174.

Sydsvenska Kredit Aktiebolaget.

Fonder kr. 62,000,000:—

gottgör å

Depositions- & Kapitalräkning

6 %.

Östermalmskällaren

Angenäm och behaglig supérestaurant,
uppskattad för sitt goda kök.

Direktion: Stockholms Allm. Restaurant A.-B.

Ett skinande rent Kök

där allt är spegelblankt och glänser

har varje husmoder, som använder »Solidar». Med »Solidar» kan allting rengöras tvättas och putsas såsom kokkärl, grytor, pannor, porslin, knivar, gafflar, skedar, glas och bordsilver. Vidare alla köksmöbler, spisar, avloppstrattar och borstar. Solidar vid diskning avlägsnar fort och grundligt inbitna matrester och fett.

Upplöser sig genast i hett vatten och kvarlämnar icke, såsom ofta vid användning av såpa och tvål, oupplösta såp- och tvålrester på diskarna. Är bekvämt och därför billigt. Solidar gör hårt vatten mjukt samt är lent och behagligt för händerna.

Användning av »Solidar» i köket betyder största renlighet.

Solidar

Om Eder handlande icke försäljer SOLIDAR, rekvirera då direkt från fabriken i Sundbyberg.

I ensliga stugan en kullen kväll

sleg Gunnar med varor från staden
och då blev det liv i det tysta tjäll,
ty barnen, den hungriga raden,
som aldrig kan lugnas och mättas
i korus skrek på *Cloettas*
och snabbt såg han lådorna lättas.

KONFEKT
och
MARMEAD

Cloettas

konfekt och marmelad äro liksom fabriken övriga tillverkningar över hela Norden välkända och uppskattade såsom de förnämsta.

Sundstrand

Den lämpligaste räkne- och additionsmaskinen för Eder.

Svensk uppfinning!

Pröva "Sundstrand" självskrivande räknemaskin innan räkne- eller additionsmaskin inköpes.

AKTIEBOLAGET HADAR SCHMIDT

GÖTEBORG STOCKHOLM MALMÖ

Leverantörer till Statens och städernas olika institutioner, banker, bruk och enskilda företag.

GYNNA IDUNS ANNONSÖRER!

Döfva
HÖRA

Den amerikanska elektriska **hörapparaten ACOUSTICON**, som är världens förnämsta, kan nu regleras i 6 styrkegrader efter örats olika hörselörmåga. *Föryddad av öronspecialister. Ombärlig för lomboörda i kyrka och teater. För efteravsnitningar varnas.*
Öronmassageapparaten MASSACON botar susning för öronen. ACOUSTICON är tillerkänd guldmedalj i St. Louis och den Engelska kröningsmedaljen i guld. Användes av H. Maj:t Ankedrottningen av England och Prins Carl av Sverige. Begär katalog och intyg. Ensamförsäljare för Sverige: MALMÖ BANDAGE ETABLISSEMENT, Per Vejlersgatan 9, MALMÖ 1. — Telefon 49 75

årsåldern, då de tillhöra samma umgängeskrets och äro intresserade för sport och litteratur, utan att riskera att s. k. "skolpojks-tycke" uppstår. Undertecknade, som skulle anse detta besvärande, vore tacksamma få erfarna upplysningar, huruvida kamratskapet i så fall bör fortvara.

Kvinnliga kamrater.

Finnes några bildade unga damer i Stockholm (30 à 40 års åldern) som skulle vilja sluta sig tillsammans och bilda en klubb, vars medlemmar skulle komma tillsammans för att sy, läsa högt och dryfta aktuella spörsmål i tiden. Tacks. för svar till "Mycket intresserad".

Jag är en tjugooåttårig ensam kvinna, som genom min mans frånfalle, oförberett blev kastad från ett gott och sorgfritt liv, ut i kampen för brödet. Jag ser allting så mörkt och sörjer mycket för framtiden. Undrar om någon av Iduns stora läsekrets ville intressera sig för mig, samt ge ett godt råd. Det är så svårt att få någon sysselsättning, då man inget betyg har. Önskar lära mig någonting, men är villrådig om vad som blir lämpligast. Innerligt tacksam för råd och nya upplysningar är "Djupt bekymrad".

Vore tacksam om någon av Iduns läsarinor ville giva mig ett råd. Jag är gift och 35 år gammal, har rara barn, ett litet gott och trevligt hem på landet, men min man och jag förstår ej varann riktigt; vi får det vi behöva, men aldrig någon uppmuntran eller värme finnes. Hans käraste nöje är kortspel och det idkar han flitigt med sådana herar som ej alls är i min smak; jag har både med vänlighet och häftighet tillsagt honom detta och förebrått honom härför och bett honom umgås med sådana vänner som vi båda kan finna nöje i. Är visst ej sådan att jag skulle förbjuda kortspel, men blir förtvivlad över dess ständiga upprepande, och hela vackra söndagseftermiddagar, då jag tycker familjen kunde dela sina intressen. Råd mig kära läsare, ty skall det fortsätta så blir jag förtvivlad, min man endast säger "skaffa dig nöje du med", men jag har ej drömt mig ett förhållande så. — Barnen får jag ensam fostra och sköta, men det känns så svårt, och det kan gå veckor då jag och min man ej byter ett ord, efter ett sådant meningsutbyte. Jag tycker det är sorgligt för barnen att växa upp i ett sådant hem. — Tacksam. Norrlandska.

Kan någon av Iduns läsare giva mig ett råd: Hur skall en ensam femtio års dam med ett litet kapital, som räntan nu är för liten att leva på, ordna det för sig. Plats går ej att få då de tycka åldern är för hög fastän jag är friskare och starkare än mängden ungdom. Har mycket tänkt på barnhem då jag är van att handleda barn och undervisning. Vore så tacksam för ett gott råd då alla vägar tycks vara stängda. Ensam.

Då detta är min sista chance, beder jag enträget, att min förfrågan snarast möjligt måtte införas!

Vad skall en flicka taga sig till, som så absolut är renens på tillförsikt och levnadsmood, att hon ej kan finna sig till rätta i tillvaron, ja, hade hon fått välja, hade ej berott på henne, att hon för 24 år sedan såg dagens ljus. Hon är intrererad för snart sagt allt, anses vara intelligent, vilket påstående är obefogat, alldestund hon själv bäst vet sitt stackars intellekts begränsning. (Forts. sid. 221.)

"Vad en modern kvinna måste veta". Av E. A. Fletcher. 132 sidor. Kr. 3.—. Bokförlaget. Postfack 375, Stockholm.

En gammal fördom.

— Jo, lilla fröken. Jag vil ha en flaska riktigt fin eau de cologne, den bästa ni har — Någon utländsk.

— Utländsk! Det är bara en gammal fördom, att utländsk eau de cologne är så särskilt bra. Nej, skall baron ha en verkligt fin eau de cologne så ska vi ta en svensk, den här, var så god och känn...

— Ah—a—a—ä härligt! Charmant! Vad heter den?

— E. d. C. — Hylins E. d. C.!

Våta Fötter

och därav orsakad förkyning får man som bekant genom fuktighet, som inträngt genom skodonen, men det är icke alltid sagt, att det är endast denna fuktighet, som förorsakat våta fötter. Lika ofta är fallet det att genom fotens transpiration strumpan blir fuktig och att vid kall väderlek foten alltså är inbaddad i ett kallt, fuktigt omhölje.

Detta är naturligtvis högst ohälsosamt och kan förhindras genom regelbundet användande av

Dr Scholl's "Fotvård"

Pris pr sats kr. 9: 50.

"Fotvårds"-satsen består av tre delar:

1:a "Pedico-Tvålen" innehåller medicinska och kemiska ingredienser för fotens sanitära skötsel och är genom sin pulveriserade form så beskaffad, att den vid tvättandet rensar porerna, öppnar samma och härigenom förhindrar dålig lukt.

2:a "Pedico-Balsamet" innehåller mentol och andra för huden välgörande beståndsdelar och användes till att massera foten efter det varma fotbadet med "Pedico-Tvålen". Detsamma uppfryskar foten.

3:a "Pedico-Pudret" är anti-septiskt, vällyktande och läkande. Det slås såväl på fötterna som i strumpan och håller foten torr.

Om Eder skohandl. icke skulle föra

Dr Scholl's "Fotvård"

så vänd Eder direkt till oss. — Vår broschyr "Fötterna och deras vård", upptagande 12 fotspecialiteter, sändes gratis på begäran.

THE SCHOLL MANUFACTURING Co. STOCKHOLM 7, Avdeln. 1.

GIFT ER ALDRIG

Förän Ni besökt Bröderne
Ljunggrens Möbelfärf, Adolf
Fredriks Kyrkogata N:o 7.

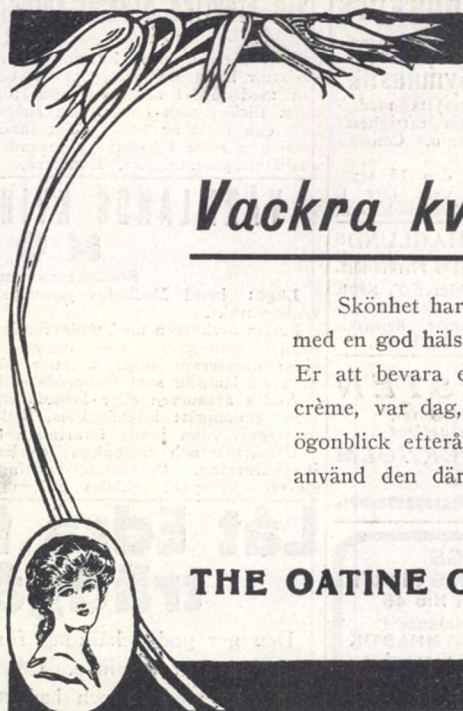
Porslinservis
handmålad, konstnärligt mönster
för 12 pers. — 58 pjäser

Pris 94:75

WIKMAN & WIKLUND

Flemminggatan 17, Stockholm

Telefoner: Namnanrop

Oatine

Vackra kvinnor bli alltid beundrade.

Skönhet har alltid varit ett av de ting, som varje dam önskat sig. En klar, frisk hy i förening med en god hälsa är en ägodel av oändligt värde. Beständig användning av *Oatine-Havre-Crème* hjälper Er att bevara eller återvinna en klar, sund och frisk hy. Använd *Oatine*, som icke är någon Cold-crème, var dag, så skyddar Ni ansikte och hals endast genom lätt ingnidning och avtorkning ett ögonblick efteråt. Huden blir samtidigt rengjord och får näring. *Oatine* läker grov och sprucken hud, använd den därför också till händerna. Fås överallt.

THE OATINE COMPANY'S GENERALDEPOT FÖR SKANDINAVIEN
Kr. Bernikowsegade 1, Köpenhamn.

THE OATINE COMPANY
LONDON & PARIS.

OATINE. En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Trevliga och billiga SÄLLSKAPSRESOR

SPANIEN och FRANKRIKE

10 mars t. o. m. 17 april (39 dagar)
2,542 kronor

ITALIEN

Påsken i Rom

10 mars t. o. m. 14 april (36 dagar)
1,962 kronor

RIVIERAN och PARIS

10 mars t. o. m. 3 april (25 dagar)
1,525 kronor

PARIS

22 mars t. o. m. 4 april (14 dagar)
925 kronor

Resorna den 10 mars äga rum med

EXTRATÅG

genom Tyskland. Väl uppvärmda, genomgående sovvagnar
och restaurangvagn.

OBS! Erfarna och språkkunniga reseledare medfölja.

Utförliga program finnas tryckta och utlämnas gratis hos

A.-B. NORDISK RESEBUREAU

GÖTEBORG
Palace Hôtel
Tel. 4194

STOCKHOLM
Regeringsgatan 10
Rikst. 9044
Allm. 9643

MALMÖ
Stortorget 13 A
Tel. 3226

I VARJE HEM BÖR FINNAS

DEN NYA UPPLAGAN

AV

IDUNS KOKBOK

av ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

12:te uppl.

Fullständigt omarbetad o. utvidgad.

NYHET:

Anvisningar att använda
GASSPIS eller **GASUGN**
vid alla recept för stek-
- ning och bakning. - -

Pris kr. 10:—.

ÅRE — SVERIGES FÖRNÄMSTA VINTERSPORTPLATS FJÄLLGÅRDEN och ÅREGÅRDEN

MED SINA MEDICINSKA BAD OCH MODERNA ANORDNINGAR.

REKREATIONSHOTELLEN PAR PREFERENCE DÄRSTÄDES.

DIREKTION RESTAURANT ROSENBAD

Iduns byrå och expedition, Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonskont.: kl. 9—5.
Riks 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer:	Idun B, praktuppl. med julnummer:
Helt år Kr. 17:—	Helt år Kr. 22:—
Halvt år " 8:75	Halvt år " 11:50
Kvartal " 4:50	Kvartal " 6:—
Lösnummer " 0:35	Månad " 2:25

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

40 öre eft. text.	Utländska annonser:
45 öre å textside.	45 öre efter text., 50 öre
20 % förhöjning för å textside, 20 % förh.	särskild begärd plats. för särsk. begärd plats.